

AGRIBUSINESS BULLETIN

Vol (8), June, 2023

ပဲတီစိမ်း နှင့် မတ်ပဲ

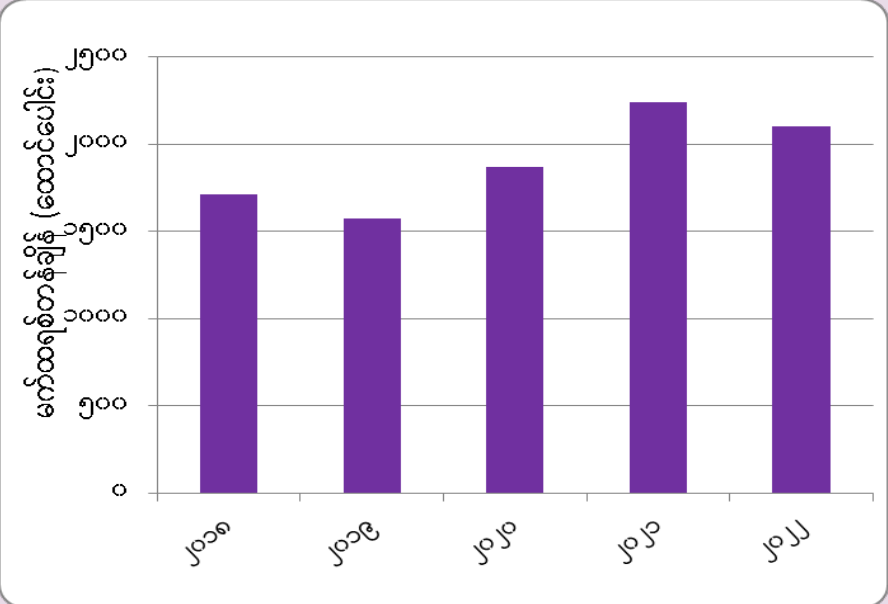
(က) ကမ္ဘာ့ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

၁။ ပဲတီစိမ်းကို အိန္ဒိယတွင် သမိုင်းမတင်မီရှေးခေတ်မှစ၍ စိုက်ပျိုးခဲ့ကြပြီး အိန္ဒိယနှင့် အလယ်ပိုင်းအာရှတို့သည် မူလအရင်းအမြစ်များဖြစ်ပါသည်။ ပဲတီစိမ်း၏ အင်္ဂလိပ်အမည်မှာ Green gram / Mungbean ၊ သိပ္ပံအမည်မှာ *Vigna radiata* (L.) R. Wilczek ဟုခေါ်ဆိုပါသည်။ ပဲတီစိမ်းကို နိုင်ငံအများစုတွင် Mung bean / Green gram ဟုခေါ်ဆိုကြပြီး ပါရှန်းတွင် Maash ဟုလည်းကောင်း၊ အင်ဒိုနီးရှားတွင် Green bean ဟုလည်းကောင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် Munggo ဟု နိုင်ငံအလိုက် အမျိုးမျိုးခေါ်ဆိုကြပါသည်။ မတ်ပဲ၏ အင်္ဂလိပ်အမည်မှာ Blackgram ၊ သိပ္ပံအမည်မှာ *Vigna mungo* (L) Hepper ၊ သိပ္ပံကွဲအမည်မှာ *Phaseolus mungo* L ဟုခေါ်ဆိုပါသည်။ မတ်ပဲကို Black gram ၊ Uradl Blackmatpe အစရှိသောအမည်ဖြင့် တောင်အာရှတွင်ခေါ်ကြပါသည်။ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲတို့၏ မျိုးရင်းမှာ FABACEAE ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အပူဒဏ်နှင့် မိုးခေါင်မှုဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲများကို ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့စုစုပေါင်း စိုက်ပျိုးမှု ဟက်တာပေါင်း ၇.၃ သန်းရှိပြီး အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် ကမ္ဘာ့စုစုပေါင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ ဟက်တာပေါင်း ၅.၃ သန်းခန့်၊ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းစီခန့်၊ တရုတ်နိုင်ငံတွင် ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အင်ဒိုနီးရှားတွင် ၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် လျက်ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံပေါင်း (၁၃၅) နိုင်ငံခန့် ရှိပါသည်။ ပဲတီစိမ်းကို အပူပိုင်းအာရှများဖြစ်သည့် တောင်၊ အရှေ့နှင့် အရှေ့တောင်အာရှနှင့် အရှေ့အာဖရိကတို့သည် အဓိကအများဆုံးထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံများဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲ ဝယ်လိုအားမြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် ပြည်ပတင်ပို့မှုများ မြင့်တက်လာ၍ တောင်သူများရရှိသည့်ဈေးတည်ငြိမ်မှုရှိလာခြင်းတို့ကြောင့် အနောက်အာဖရိက၊ ဗဟိုအာရှနှင့် တောင်အမေရိကတို့တွင် တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးရန် အလားအလာများရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

(ခ) ကမ္ဘာ့ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲ ကုန်သွယ်မှု

၃။ ကမ္ဘာတွင် ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲ တင်ပို့မှုသည် နိုင်ငံပေါင်း (၁၁၈) နိုင်ငံရှိပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် အထိ နှစ်အလိုက် တင်ပို့မှုကို လေ့လာပါက ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၇၁၅ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၅၇၆ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၈၇၂ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၂,၂၄၁ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၂,၁၀၁ ဖြင့် အသီးသီး တင်ပို့နိုင်ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၂,၂၄၁ ကျော်ဖြင့် အများဆုံး တင်ပို့မှုရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပဲတီစိမ်း နှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှုမှာ (၂၂.၅) % တိုးမြှင့်တင်ပို့နိုင်ခဲ့သော်လည်း ယခင် ၂၀၂၁ ခုနှစ်ထက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် တင်ပို့မှုမှာ (၆) % လျော့နည်းနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ITC Trade Map) (ပုံ-၁)

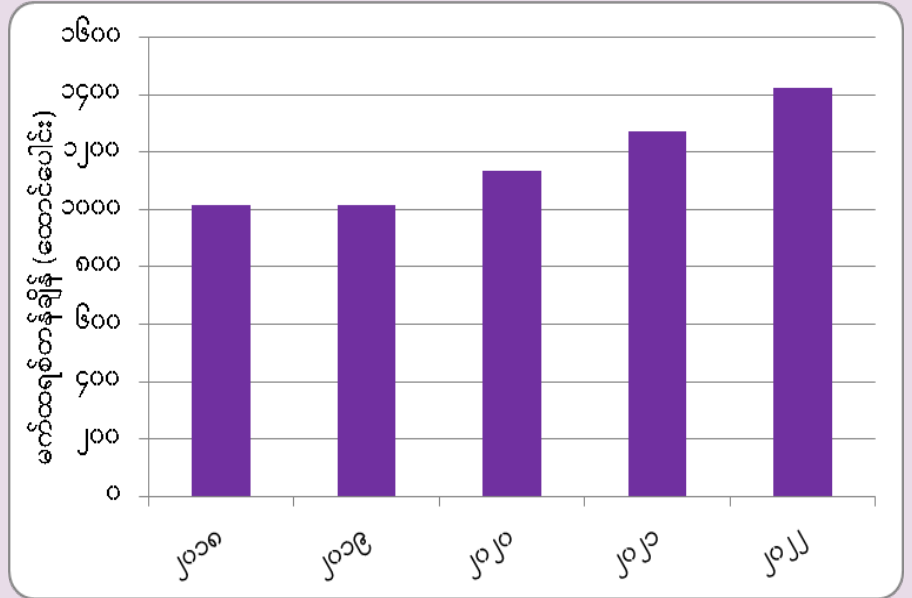

ပုံ (၁) ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ နှစ်အလိုက် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲ တင်ပို့မှု အခြေအနေ (Source: ITC Trade Map)

၄။ ကမ္ဘာ့ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှုအများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံမှာ မြန်မာ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဥဘောက်ကစ္စတန်၊ တရုတ်၊ အာဂျင်တီးနား၊ ဘရာဇီးလ်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ မိုဇမ်ဘစ် (Mozambique) နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၄၄၄ ဖြင့် ပထမအများဆုံး၊ ဩစတြေးလျနိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁၃၀ ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး၊ ဥဘောက်ကစ္စတန်သည် မက်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁၂၆ ဖြင့် တတိယအများဆုံး တင်ပို့မှုရှိပြီး ၎င်းတို့

နောက်တွင် တရုတ်၊ အာဂျင်တီးနား၊ ဘရာဇီးလ်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ မိုဇမ်ဘစ် (Mozambique) နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတို့မှ အစဉ်လိုက် တင်ပို့မှုရှိပါသည်။

၅။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲအများဆုံး တင်ပို့သည့်နိုင်ငံအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိပြီး နိုင်ငံပေါင်း (၇၂) နိုင်ငံသို့ တင်ပို့လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ နှစ်အလိုက် ပဲတီစိမ်း နှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှုမှာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၀၁၄ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၀၁၇ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၁၃၆ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၂၇၃ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၄၂၄ တင်ပို့နိုင် ပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှုမှာ (၄၀) % ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယခင် ၂၀၂၁ ခုနှစ်ထက် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် (၁၂) % တိုးမြှင့်တင်ပို့နိုင်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ITC Trade Map) (ပုံ-၂)

ဇယား (၁) ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှုအများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံ (တင်ပို့မှု - MTထောင်ပေါင်း နှင့် တန်ဖိုး US\$ သန်းပေါင်း)

စဉ်	နိုင်ငံအမည်	တင်ပို့မှု	တန်ဖိုး	စဉ်	နိုင်ငံအမည်	တင်ပို့မှု	တန်ဖိုး
၁	မြန်မာ	၁,၄၂၄	၁,၁၂၉	၆	ဘရာဇီးလ်	၄၅	၃၀
၂	ဩစတြေးလျ	၁၃၀	၁၁၀	၇	သီရိလင်္ကာ	၄၃	၀.၀၀၇၄
၃	ဥရောပကမ္ဘာတန်	၁၂၆	၉၈	၈	ထိုင်း	၃၀	၃၂
၄	တရုတ်	၆၈	၁၄၁	၉	မိုဇမ်ဘစ်	၂၀	၁၀
၅	အာဂျင်တီးနား	၅၁	၂၈	၁၀	အင်ဒိုနီးရှား	၁၈	၂၄

Source: ITC Trade

အများဆုံး၊ ဩစတြေးလျနိုင်ငံသည် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁၃၀ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၁၁၀ ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး၊ ဥရောပကမ္ဘာတန်သည် တန်ချိန် ထောင်ပေါင်း ၁၂၆ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၉၈ ဖြင့် တတိယအများဆုံး၊ တရုတ်နိုင်ငံသည် တန်ချိန် ထောင်ပေါင်း ၆၈ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၁၄၁ ဖြင့် စတုတ္ထအများဆုံး တင်ပို့မှုရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် တန်ချိန်အားဖြင့် တင်ပို့မှုနည်းသော်လည်း တင်ပို့မှု တန်ဖိုး ရရှိမှုမှာ မြင့်မားနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဇယား (၁)

၆။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှု အများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံမှာ မြန်မာ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဥရောပ ကမ္ဘာတန်၊ တရုတ်၊ အာဂျင်တီးနား၊ ဘရာဇီးလ်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ မိုဇမ်ဘစ်နှင့် အင်ဒိုနီးရှားတို့ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံသည် တင်ပို့မှုတန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁,၄၂၄၊ တန်ဖိုး အားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၁,၁၂၉ ဖြင့် ပထမ

ဇယား (၂) ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှုအများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံ (တင်ပို့မှု - MT ထောင်ပေါင်း နှင့် တန်ဖိုး US\$ သန်းပေါင်း)

စဉ်	နိုင်ငံအမည်	တင်ပို့မှု	တန်ဖိုး	စဉ်	နိုင်ငံအမည်	တင်ပို့မှု	တန်ဖိုး
၁	တရုတ်	၆၄၉	၅၉၅	၆	ဂျပန်	၅၂	၁၀၂
၂	အိန္ဒိယ	၆၀၄	၄၇၄	၇	ဖိလစ်ပိုင်	၅၀	၄၂
၃	ဗီယက်နမ်	၁၂၁	၈၇	၈	မလေးရှား	၃၉	၈၇
၄	အင်ဒိုနီးရှား	၉၈	၁၀၃	၉	ထိုင်း	၃၈	၁၀၃
၅	ပါကစ္စတန်	၇၃	၅၈	၁၀	ယူအေအီး	၃၅	၅၈

Source: ITC Trade

အများဆုံး၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၆၀၄ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၄၇၄ ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၁၂၁၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၈၇ ဖြင့် တတိယအများဆုံး၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၉၈၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၁၀၃ ဖြင့် စတုတ္ထအများဆုံး၊ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသည် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၇၃၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၅၈ ဖြင့် ပဉ္စမအများဆုံး တင်ပို့မှုရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဇယား (၂)

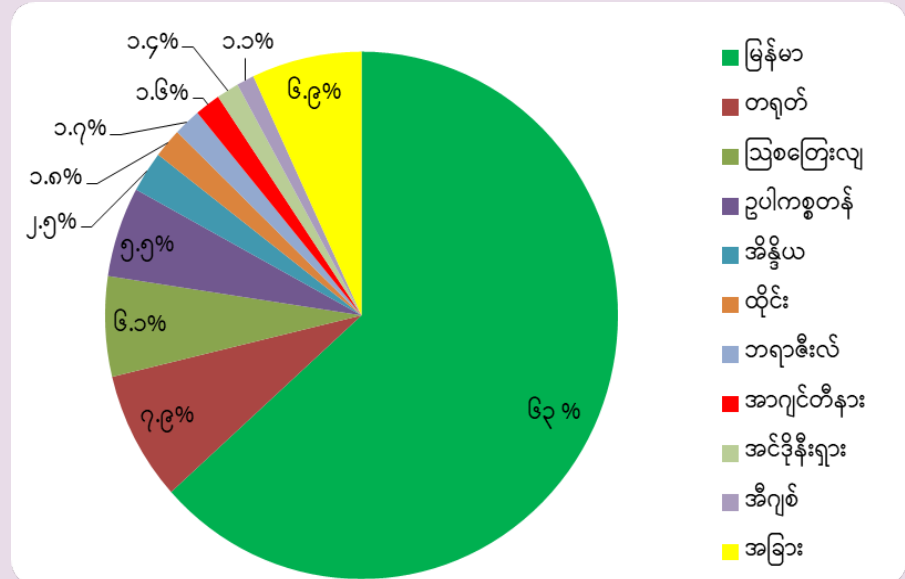
၇။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတင်ပို့မှု အများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံမှာ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဗီယက်နမ်၊ အင်ဒို နီးရှား၊ ပါကစ္စတန်၊ ဂျပန်၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ မလေးရှား၊ ထိုင်းနှင့် ယူအေအီး (United Arab Emirates) နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် တင်ပို့မှုတန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၆၄၉၊ တန်ဖိုး အားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ၅၉၅ ဖြင့် ပထမ

၈။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲသီးနှံများကို နိုင်ငံပေါင်း (၇၂) နိုင်ငံသို့ တင်ပို့မှုရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ် တန်ချိန်သန်းပေါင်း ၁.၀၁ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန်သန်းပေါင်း ၁.၀၂ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင်

မက်ထရစ်တန်ချိန်သန်းပေါင်း ၁.၁၃ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန်သန်းပေါင်း ၁.၂၇ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း (၄၀) မှ မက်ထရစ်တန်ချိန် သန်းစုစုပေါင်း ၁.၄၂ ခန့် တင်သွင်းမှုရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်သည် (၅) နှစ်တာကာလအတွင်း နိုင်ငံများမှ ဝယ်ယူတင်သွင်းမှု အများဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အများဆုံးတင်သွင်းသော နိုင်ငံများမှာ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ စင်ကာပူ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဗီယက်နမ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား၊ ယူအေအီး၊ ထိုင်းနှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် ထောင်ပေါင်း ၅၈၇,၅၇၇ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တရုတ်နိုင်ငံသည် ၄၀၃,၈၈၈ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စင်ကာပူနိုင်ငံသည် ၁၅၆,၁၁၄ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသည် ၅၆,၀၁၀ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် ၄၈,၀၁၁ ဖြင့် အများဆုံးတင်သွင်းခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲသီးနှံများ တင်သွင်းမှုအများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံ စာရင်းအား နောက်ဆက်တွဲ - က ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။)

(ဂ) ကမ္ဘာ့ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲသီးနှံ ဈေးကွက်အခြေအနေ

၉။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတင်ပို့သည့် နိုင်ငံများ၏ ဈေးကွက်ရရှိမှုမှာ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၆၃ % ဖြင့် ပထမအများဆုံး၊ တရုတ် နိုင်ငံသည် ၇.၉ % ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး၊ သြစတြေးလျနိုင်ငံသည် ၅.၅ % ဖြင့် တတိယအများဆုံးရရှိထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ - ၃)။ မြန်မာ နိုင်ငံ၏ ပဲမျိုးစုံစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုသည် သီးနှံအားလုံးစုစုပေါင်း စိုက်ပျိုးမှုတွင် ဒုတိယအများဆုံးဖြစ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး လယ်ယာ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းစုစုပေါင်း၏ (၃၃) % ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံမှ ကမ္ဘာသို့ နှစ်အလိုက် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲပြည်ပတင်ပို့မှု ဈေးကွက် ရရှိမှုမှာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ၄၅.၂ % ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ၅၇.၆ % ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ၅၈.၃ % ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ၅၃.၉ % နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ၆၃ % ရရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (Source: ITC Trade Map) (ပုံ - ၃)

ပုံ (၃) ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲဈေးကွက်ရရှိမှု အခြေအနေ (Source: ITC Trade Map)

(ဃ) အိန္ဒိယနိုင်ငံ (မွန်ဘိုင်း) ပဲတီစိမ်းဈေးကွက်အခြေအနေ

၁၀။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မွန်ဘိုင်းမြို့တွင် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၌ ပဲတီစိမ်းတစ်တန် (မက်ထရစ်) လျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉၃၂၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၌ ၉၆၈ ဒေါ်လာ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၌ ၉၈၇ ဒေါ်လာရှိပါသည်။ ဈေးကောင်းရရှိခဲ့သည့်နှစ်များအတွင်း ရာခိုင်နှုန်းပြောင်းလဲမှုကို လေ့လာပါက ၂၀၁၉ ခုနှစ်မှစ၍ ဈေးတဖြေးဖြေးမြင့်လာရာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၆) % မြင့်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ ပါသည်။ မွန်ဘိုင်းမြို့တွင် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၌ မတ်ပဲတစ်တန် (မက်ထရစ်)လျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၁၇၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၌ ၈၁၉ ဒေါ်လာ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၌ ၉၅၇ ဒေါ်လာရှိပါသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်ထိ နှစ်အလိုက် မတ်ပဲဈေးနှုန်းများ ဈေးတဖြေးဖြေး မြင့်လာရာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ၂၀၁၉ ခုနှစ်ထက် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၃၃) % မြင့်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဇယား (၃)

ဇယား (၃) အိန္ဒိယနိုင်ငံ (မွန်ဘိုင်း) ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲ ဈေးကွက်အခြေအနေ (USD/MT)

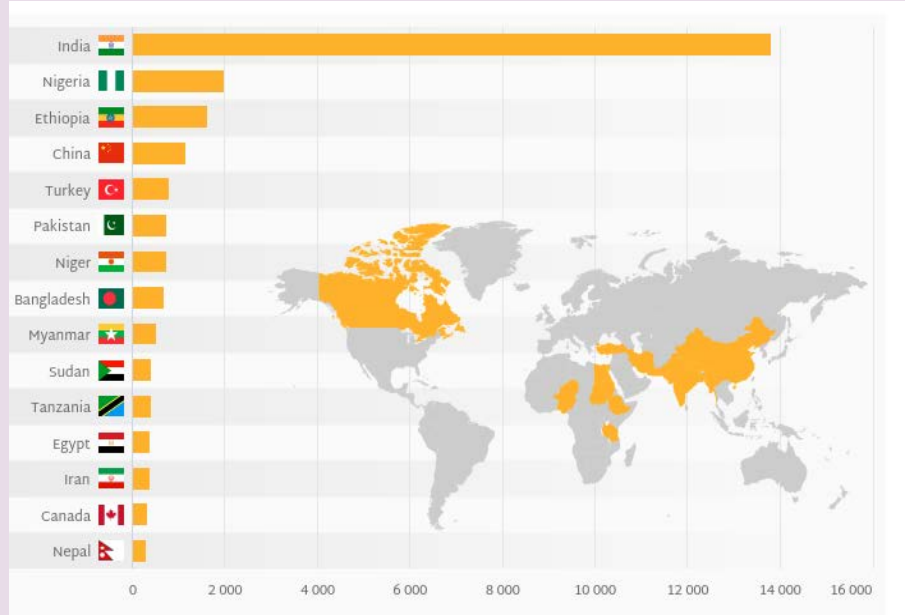
လအမည်	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	လအမည်	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ
ဇန်	၈၆၆	၆၃၉	၉၅၀	၈၂၀	၁,၁၉၄	၉၄၉	ဩဂုတ်	၉၅၀	၆၂၀	၉၈၀	၇၂၀	၉၄၁	၉၃၈
ဖေ	၈၉၈	၆၂၈	၉၅၀	၈၂၀	၁,၁၄၄	၁,၀၄၄	စက်	၉၅၀	၆၀၃	၉၈၀	၇၄၀	၉၂၃	၁,၀၆၃
မတ်	၉၃၆	၅၉၃	၉၅၀	၈၂၀	၁,၀၄၂	၁,၀၄၄	အောက်	၉၅၀	၉၀၁	၉၈၀	၈၆၀	၉၄၄	၁,၀၈၀
ဧပြီ	၈၈၅	၆၄၀	၉၅၀	၈၂၀	၁,၀၀၄	၁,၀၄၄	နိုဝင်ဘာ	၉၅၀	၉၈၇	*	၁,၀၄၄	၉၀၂	၈၀၀
မေ	၉၅၄	၆၄၆	၉၈၀	၇၁၀	၉၇၁	၉၈၂	ဒီဇင်ဘာ	၉၅၀	၉၈၇	*	၁,၀၄၄	၉၀၂	၈၀၀
ဇွန်	၉၅၀	၇၀၀	၉၈၀	၆၉၀	၉၄၁	၈၈၃	ပျမ်းမျှ	၉၃၂	၇၁၇	၉၆၈	၈၁၉	၉၈၇	၉၅၇
ဇူလိုင်	၉၅၀	၆၆၂	၉၈၀	၇၃၅	၉၂၁	၈၅၇							

အရင်းအမြစ်: စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန

(င) ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲ စားသုံးမှုပုံစံနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများ

၁၁။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ကိန်းဂဏန်းများအရ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် တစ်ဦးချင်း တစ်နှစ်ပဲစားသုံးမှုပမာဏမှာ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၅၃ ကီလိုဂရမ် ရှိပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ၄၄.၅ ကီလိုဂရမ်သာ ရှိခြင်းကြောင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၂၁ % တိုးမြှင့်စားသုံးလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၁၂၈ နိုင်ငံ၏ ပဲစားသုံးမှုလေ့လာတွေ့ရှိချက်အရ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ပဲစားသုံးမှုမှာ ၁၃,၈၂၅

မက်ထရစ်တန်ဖြင့်ပထမအများဆုံး၊ နိုင်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံသည် ဒုတိယအများဆုံး၊ အီသီယိုးပီးယားနိုင်ငံသည် တတိယအများဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ မက်ထရစ်တန် ၂၀,၀၀ အောက် ပဲစားသုံးမှုရှိသည့်နိုင်ငံများမှာ တရုတ်၊ တူကီယဲ၊ ပါကစ္စတန်၊ နိုင်ဂျာ (Niger)၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ မြန်မာ၊ ဆူဒန်၊ တန်ဇေးနီးယား၊ အီဂျစ်၊ အီရန်၊ ကနေဒါနှင့် နီပေါနိုင်ငံတို့ ဖြစ်ပါသည်။(ပုံ - ၄)

ပုံ (၄) ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း နိုင်ငံအလိုက်ပဲစားသုံးမှုအခြေအနေ (Faostat, Helgi Analytics Calculation, 2020)

၁၂။ ယနေ့ခေတ်လူငယ်များသည် ခေတ်မီဆန်းသစ်သည့် အနံ့အရသာများဖြင့် ဖန်တီးထားသည့် စားသောက်ကုန်များကို နှစ်ခြိုက်စွာ စားသုံးလာမှုများလာခြင်းကြောင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ချို့ယွင်းမှုများဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကြပါသည်။ ပဲတီစီမ်း တစ်အောင်စ (၂၈ ဂရမ်) တွင် ကယ်လိုရီ ၁၀၀၊ အမျှင်ဓာတ် ၅ ဂရမ်၊ ပရိုတင်း ၇ မီလီဂရမ်တို့ ပါဝင်ပြီး လူကို ဘေးဖြစ်စေသည့် အဆီဓာတ်လုံးဝမပါရှိခြင်း၊ ပဲတီစီမ်း တစ်အောင်စတွင် ကြက်သား၊ ကြက်ဆင်၊ ကြက်ဥပြုတ်တစ်လုံးနှင့် ဆယ်မွန်ငါး တစ်အောင်စတို့တွင် ပါဝင်သည့် ပရိုတင်းဓာတ် ပမာဏနှင့် ထပ်တူညီမျှခြင်း၊ ဗီတာမင်နှင့် သတ္တုဓာတ်များစွာ ပါဝင်ခြင်းတို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများစုမှ တန်ဖိုးထားစားသုံးကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစာလည်းဆေး ဆေးလည်းအစာ ဆိုသကဲ့သို့ ပဲတီစီမ်းကို စားသုံးခြင်းအားဖြင့် ရရှိစေမည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုးများမှာ သံဓာတ်ကြွယ်ဝခြင်းကြောင့် ကိုယ်ခံစွမ်းအားကို တိုးတက်မြှင့်မားစေခြင်း၊ စိတ်အာရုံခံစွမ်းအားတိုးပွားစေပြီး မှတ်ဉာဏ်ကောင်းစေခြင်း၊ ဇီဝဖြစ်စဉ်မှန်ကန်စေခြင်း၊ သွေးလည်ပတ်စီးဆင်းမှု အားကောင်းစေခြင်း၊ ကြွက်သားနှင့် တစ်သျှူးများကို သန်မာစေခြင်း၊ သဘာဝအလျောက်ပါရှိနေသည့် သံဓာတ်ကဗီတာမင်စီကို ပိုမိုအစွမ်းထက်လာအောင် မြှင့်တင်ပေးနိုင် ခြင်းကြောင့် ကူးစက်ဝေဒနာများမှလည်း ခုခံနိုင်စွမ်းရှိခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်ထဲရှိ အဆိပ်အတောက်များ ဖယ်ရှားပေးနိုင်ခြင်း၊ ဖရီးရယ်ဒီကယ် ပစ္စည်းများကို ထိန်းချုပ်ပေးနိုင်ခြင်းကြောင့် ကင်ဆာရောဂါဖြစ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်း၊ အရိုးများကို အားကောင်းစေခြင်း၊ ကယ်စီယမ်နှင့် ဆိုဒီယမ်ဓာတ်များ ကြွယ်ဝစွာပါရှိခြင်းကြောင့် သွားနှင့် သွားဖုံးများကို ကျန်းမာကြံ့ခိုင်စေပြီး ခံတွင်းရောဂါဆိုင်ရာများမှ ကင်းဝေးစေခြင်း၊ မဂ္ဂနီစီယမ်ဓာတ် များစွာပါဝင်ခြင်းကြောင့် သွေးတိုးရောဂါဖြစ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း သကြားပမာဏကို ထိန်းညှိပေးနိုင်ခြင်း၊ အမြင်အာရုံကောင်းမွန်စေခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်ဖွံ့ဖြိုးစေနိုင်ခြင်း၊ သွေးထွက်လွန်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်း၊ အသည်းရောင်အသားဝါမဖြစ်အောင် ကာကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် အမျှင်ဓာတ်ပါဝင်မှုများခြင်းကြောင့် ဇီဝ ဖြစ်စဉ်မှန်ကန်၍ ဝမ်းပျော့စေနိုင်သည့် အစွမ်းရှိခြင်းကြောင့် အစာမကြေခြင်း၊ အစာအိမ်အချဉ်ပေါက်ခြင်းတို့မှ ကင်းဝေးစေပါသည်။ ပဲတီစီမ်းသည် အစာခြေစနစ်ကို ကောင်းမွန်စေပြီး ခန္ဓာကိုယ်တွင်းဇီဝဖြစ်စဉ်ကို တိုးတက်စေခြင်း၊ နှလုံးရောဂါနှင့် ဆီးချိုရောဂါဖြစ်ခြင်းမှလည်း ကာကွယ်ပေးနိုင်ပါသည်။

၁၃။ ကျန်းမာရေး မြန်မာ့ဆေးကျမ်းများတွင် ဖော်ပြချက်များအရ ပဲတီစီမ်းသည် လေ၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်တတ်သော အနာများ၊ အူအတွင်း လှိုက်တက်သောအနာ၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အဆုတ်တို့တွင် လှိုက်တက်၍ဖြစ်သော အနာ၊ ခံတွင်း အနံ့မကောင်းသောအနာ၊ ခံတွင်းမသက်သာသောအနာ၊ ဒူးလာမုတ္တကိတ်ရောဂါ၊ ကိုယ်ရည်ကျို့သောအနာ၊ အစားမစားလိုခြင်းများမှ ကင်းဝေးစေပြီး သုတ်ကိုလည်း ပွားများစေနိုင်ကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။ ပဲတီစီမ်းတွင် ကော့ပါးဓာတ်ပါဝင်နေ၍ နေ့စဉ် စားသုံးပေးခြင်းဖြင့် မျက်နှာပေါ်ရှိ အမည်းစက်များနှင့် အရေးအကြောင်းများကို လျော့ပါးသက်သာစေပါသည်။ အရှေ့နှင့် အရှေ့တောင် အာရှတို့တွင် အာဟာရပြည့်ဝခြင်းကြောင့် ပဲပင်ပေါက်အဖြစ် စားသုံးကြပြီး တောင်အာရှတွင် ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်အဖြစ် စားသုံးကြပါသည်။ အရှေ့အာရှတွင် လက်ကိုင်မုန့်ကဲ့သို့သော အဆာပြေမုန့်များ ပြုလုပ်ရာတွင်လည်း အသုံးပြုကြပါသည်။

၁၄။ မတ်ပဲတွင် ဗီတာမင်၊ ပရိုတင်း၊ သတ္တုဓာတ် စသည်တို့ အမြောက်အမြားပါဝင်နေခြင်းကြောင့် ကျန်းမာရေးအတွက် အလွန်အရေးပါသည့် ပဲဖြစ်ပါသည်။ မတ်ပဲစားသုံးခြင်းအားဖြင့် သံဓာတ်ပြည့်ဝပြီး ခွန်အားဖြစ်စေခြင်း၊ ကျေညက်လွယ်သော အမျှင်ဓာတ်နှင့် ကျေညက်ခဲသော အမျှင်ဓာတ်ဟူ၍ အမျှင်ဓာတ်နှစ်မျိုး ကြွယ်ဝစွာပါရှိခြင်းကြောင့် အစာခြေစနစ်ကို ကောင်းမွန်စေကာ ဝမ်းချုပ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးပါသည်။ ဖောလစ်အက်စစ်နှင့် မဂ္ဂနီစီယမ်ဓာတ်တို့ ပါရှိခြင်းကြောင့် နှလုံးကျန်းမာရေးကို အထောက်အကူပြုပေးနိုင်ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်ထဲရှိ မကောင်းသော ကိုလက်စထရောများကို ကျစေခြင်း၊ ထမင်းကဲ့သို့ အစားအစာများ စားပြီးနောက် သွေးထဲတွင် ဂလူးကိုစပ်မာဏကို ထိန်းညှိပေးခြင်း၊ ပုံမှန်စားသုံးပေးခြင်းအားဖြင့် ဆီးချိုရောဂါကို အမြစ်ပြတ်စေနိုင်ခြင်း၊ အဆစ်

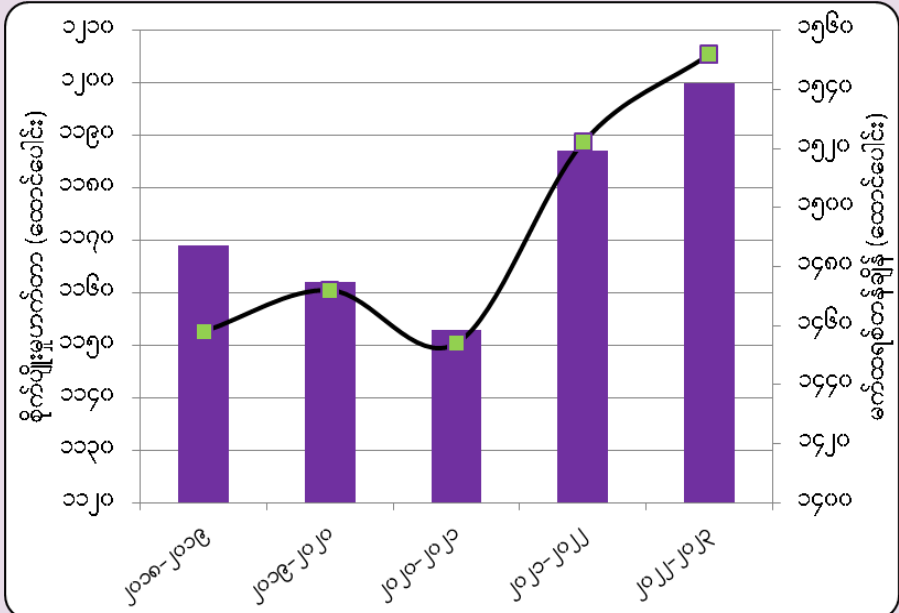
အမျက်ရောင်ရမ်းခြင်းများ သက်သာစေခြင်း၊ အရိုးအားကောင်းစေပါသည်။ ထို့ပြင် မှတ်ဉာဏ်အားနည်းခြင်း၊ စိတ်ကယောင်ချောက်ချား ဖြစ်ခြင်း၊ သတိမေ့လျော့ခြင်းစသည့် အာရုံခံအင်္ဂါအဖွဲ့အစည်းပြဿနာများအတွက် လွန်စွာကောင်းကျိုးပြုပါသည်။

(စ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဲတီစိမ်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

၁၅။ ပဲတီစိမ်းကို အထက်မြန်မာပြည်၊ အောက်မြန်မာပြည်တို့တွင် စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ အထက်မြန်မာပြည်တွင် မိုးရေသောက် သီးနှံအဖြစ် မိုးဦးနှင့်မိုးလယ်များတွင် သီးသန့် သို့မဟုတ် ဝါနှင့် ပဲစင်းငုံသီးညှပ်စိုက်ပျိုးမှုရှိကြပါသည်။ မြန်မာပြည် အောက်ပိုင်းတွင် မိုးစပါးအပြီး သီးထပ် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရေသွင်းစိုက်ပျိုးနိုင်သည့် ဒေသများတွင် မိုးကြိုသီးနှံအဖြစ်လည်းကောင်း စိုက်ပျိုးကြပါ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပဲမျိုးစုံသီးနှံ စုစုပေါင်း (၁၇) မျိုး ရှိသည့်အနက် ပဲတီစိမ်းသီးနှံသည် အဓိသီးနှံ (၁၀) မျိုးတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရာသီဥတုအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီမှုများခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအများစုတွင် နှစ်စဉ် စိုက်ပျိုးလေ့ ရှိကြပါသည်။ ပဲတီစိမ်းကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပဲတီရွှေဝါ၊ ပဲတီစိမ်း၊ ပဲတီစိမ်း (အညာ)၊ ပဲနောက်စိမ်း၊ ပဲတီနက်၊ ပဲနောက်နက် ဟူ၍ ဒေသအလိုက် ခေါ်ဆိုမှုအမျိုးမျိုးဖြင့် လူသိများကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိုက်ပျိုးရေး ၁ ၊ ရေဆင်း ၁၊ ရေဆင်း ၁၉ ၊ ရေဆင်း ၁၁ ၊ ရေဆင်း ၁၄ ၊ ရေဆင်း ၁၅ နှင့် ရေဆင်း ၁၆ စသည့် ပဲတီစိမ်းမျိုးများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ တောင်သူများ အနေဖြင့် မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များနှင့် ဒေသအထွက် ကောင်းမျိုးများကို ဒေသအလိုက် ရာသီဥတုအခြေအနေများပေါ်မူတည်၍ စိုက်ပျိုးထုတ် လုပ်လျက်ရှိကြပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေး (၁) မျိုးကို မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းဒေသများတွင် အများဆုံးစိုက်ပျိုးကြပြီး ရေဆင်း မျိုးများကို စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် အများဆုံးစိုက်ပျိုးမှုရှိပါသည်။

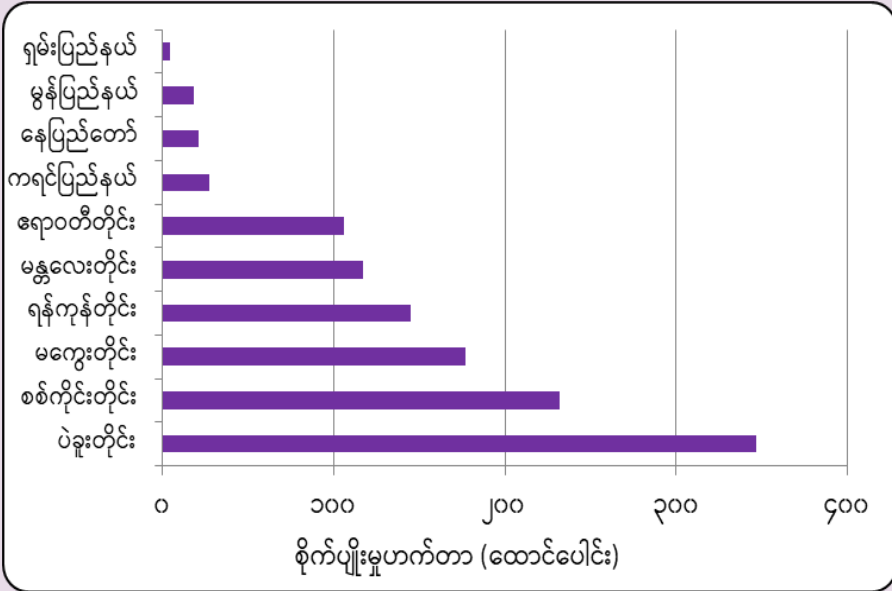
၁၆။ ပဲတီစိမ်းသည် ပူနွေးခြောက်သွေ့သည့် ရာသီဥတုအမျိုးအစားကို ကြိုက်နှစ်သက်မှုရှိပြီး အပူချိန် ၃၀ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်မှ ၃၆ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အတွင်းရှိ ဒေသများ၊ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန် ၃၀ လက်မမှ ၃၆ လက်မအတွင်းရရှိသည့် ဒေသများတွင် ကောင်းစွာစိုက်ပျိုး ဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါသည်။ ပင်လယ်ရေမျက်ပြင်အထက်ပေ (၆၀၀၀) အထိစိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး အသင့်တော်ဆုံး မြေချဉ်ငံကိန်းမှာ PH ၅.၁ နှင့် PH ၆.၅ အတွင်းဖြစ်ပါသည်။ ဆားပေါက်သော မြေများမှလွဲ၍ ကျန်မြေများတွင် စိုက်ပျိုးနိုင်သည်ဆိုသော်လည်း ရေဝပ်ခြင်းကို ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် ရေဝပ်သည့် ဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းမှုမရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အထူးသဖြင့် စနယ် မြေစေး၊ လယ်မြေ၊ နန်းမြေများတွင် ပိုမို၍ စိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါသည်။ မိုးကြိုပဲတီစိမ်းကို မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်းဒေသများတွင် ဖေဖော်ဝါရီလလယ်မှ မတ်လလယ်အတွင်းလည်းကောင်း၊ မိုးပဲတီစိမ်းကို မေလလယ်မှ ဩဂုတ်လလယ်အတွင်းလည်းကောင်း စိုက်ပျိုးမှု ရှိကြပါသည်။ မြန်မာပြည်အောက်ပိုင်းဒေသများတွင် ဆောင်းပဲတီစိမ်းကို စပါးရိတ်သိမ်းပြီးချိန်တွင် သီးထပ်အနေဖြင့် အောက်တိုဘာလနှင့် နိုဝင်ဘာလများအတွင်း စိုက်ပျိုးမှုရှိကြပါသည်။

၁၇။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာ နှစ်မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်ထိ မြန်မာ နိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်း ပဲတီစိမ်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို လေ့လာပါက ၂၀၁၈- ၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစ၍ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများ လျော့နည်းလာရာ ၂၀၂၀ -၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးမှုဟက်တာ ထောင်ပေါင်း (၁,၁၅၃) အနည်းဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစ၍ ထုတ်လုပ်မှုများ သိသာစွာ ပြန်လည်မြင့်လာခဲ့ရာ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးမှုဟက်တာ ထောင်ပေါင်း (၁,၂၀၀) ထိ စိုက်ပျိုးလာနိုင်ခြင်းကြောင့် ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ် နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၂.၇) % တိုးမြှင့်စိုက်ပျိုးနိုင်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ - ၅)

ပုံ (၅) ၂၀၁၈-၂၀၁၉ မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်ထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဲတီစိမ်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ (လယ်/စီ/အင်း)

၁၈။ ပဲတီစိမ်းကို မိုးပဲတီစိမ်းနှင့် ဆောင်းပဲတီစိမ်းဟူ၍ စိုက်ပျိုးကြသော် လည်း ဆောင်းပဲကို ပိုမိုစိုက်ပျိုးမှုရှိပါသည်။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ဆောင်းပဲတီစိမ်း ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၆၉၄) ကျော်နှင့် မိုးပဲတီစိမ်း ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၅၀၅) ကျော်ဖြင့် စုစုပေါင်း ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၁,၂၀၀) ကျော်ကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး (၁၅) ခုတို့တွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုရှိပါသည်။ တိုင်းဒေသ ကြီးများတွင် အများဆုံးစိုက်ပျိုးလျက်ရှိပြီး ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၃၄၇) ဖြင့် ပထမအများဆုံး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း(၂၃၂) ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၁၇၇) ဖြင့် တတိယအများဆုံး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၁၄၅) ဖြင့်

ပုံ (၆) ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ် ပဲတီစိမ်း အများဆုံး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအခြေအနေ(လယ်/စီ/အင်း)

မှာ ပန်းပွင့်ချိန်အတွင်း နေ့တာတို၍ ညတာရှည်သည့် အခြေအနေမျိုးကို ကြိုက်နှစ်သက်မှုရှိခြင်းကြောင့် ပန်းပွင့်နှုန်းမြင့်မားပြီး အသီးဖြစ်ထွန်းမှုအားကောင်း၍ အထွက်နှုန်းတိုးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပဲတီစိမ်းသီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဂေဟစနစ် အားကောင်းစေခြင်း၊ ဒေသမရွေး စိုက်ပျိုးနိုင်သည့် အားသာချက်များရှိခြင်း၊ ပြည်ပဈေးကွက်များမှ ဝယ်လိုအားရှိခြင်းတို့ကြောင့် စီးပွားရေးသီးနှံ (Economic Crop) အဖြစ် တန်ဖိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်မည်ဆိုပါက ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုမှာသည် တိုင်းပြည် စီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ကောင်းစွာအထောက်အကူပြုနိုင်မည်ဖြစ် ပါသည်။ (၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲသီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေကို နောက်ဆက်တွဲ (ခ) ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။)

၂၀။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်၌ ပဲတီစိမ်း (မိုး) တစ်ဧကစိုက်ပျိုးမှုအတွက် ပျမ်းမျှအားဖြင့် စုစုပေါင်းကုန်ကျစရိတ် (၅၂၁,၀၀၀) ကျပ်ခန့် ကုန်ကျမှုရှိပါသည်။ ပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၁၃.၃၂ တင်း ထွက်ရှိခဲ့ပြီး တောင်သူရဈေး (Farm Gate Price) တစ်တင်းလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၄၂,၀၀၀ ကျပ်ရရှိခြင်းကြောင့် တစ်ဧကပျမ်းမျှဝင်ငွေမှာ ၅၅၉,၄၄၀ ကျပ်ရရှိပါသည်။ သို့ပါ၍ တစ်ဧကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွက် အမြတ်ငွေ ၃၈,၄၄၀ ကျပ်သာ ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပဲတီစိမ်းတစ်တင်းထုတ်လုပ်မှုအတွက် အရင်းကြေးစွန်းနှုန်း ၃၉,၁၁၄ ကျပ်ဖြစ်ပြီး တစ်ဧကလျှင် ၁၂.၄ တင်းထွက်ရှိပါက အရင်းကြေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂၁။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်၌ ပဲတီစိမ်း (ဆောင်း) တစ်ဧကစိုက်ပျိုးမှုအတွက် ပျမ်းမျှအားဖြင့် စုစုပေါင်းကုန်ကျစရိတ် (၄၈၂,၂၅၀) ကျပ်ခန့် ကုန်ကျမှုရှိပါသည်။ ပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၁၇.၉၇ တင်း ထွက်ရှိခဲ့ပြီး တောင်သူရဈေး (Farm Gate Price) တစ်တင်းလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၅၂,၀၀၀ ကျပ် ရရှိခြင်းကြောင့် တစ်ဧကပျမ်းမျှဝင်ငွေမှာ ၉၃၄,၄၄၀ ကျပ် ရရှိပါသည်။ သို့ပါ၍ ဆောင်းသီးနှံတစ်ဧက စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း

ဇယား (၄) ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ် ပဲတီစိမ်း တောင်သူအရင်းကြေးစွန်းနှုန်းနှင့် အထွက်နှုန်းများ

သီးနှံအမည်	ကုန်ကျစရိတ် (ကျပ်/ဧက)	အထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)	တောင်သူရဈေး (ကျပ်/တင်း)	စုစုပေါင်းဝင်ငွေ (ကျပ်/ဧက)	အရင်းကြေးစွန်းနှုန်း (ကျပ်/တင်း)	အရင်းကြေးအထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)
ပဲတီစိမ်း (မိုး)	၅၂၁,၀၀၀	၁၃.၃၂	၄၂,၀၀၀	၅၅၉,၄၄၀	၃၉,၁၁၄	၁၂.၄
ပဲတီစိမ်း (ဆောင်း)	၄၈၂,၂၅၀	၁၇.၉၇	၅၂,၀၀၀	၉၃၄,၄၄၀	၂၆,၈၃၆	၉.၃

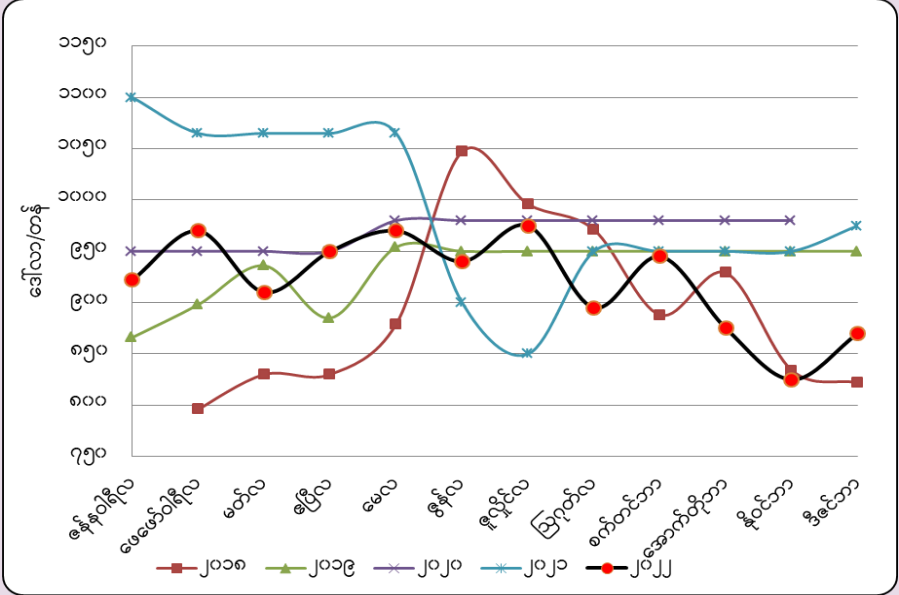
အရင်းအမြစ် : ပဲမျိုးစုံဌာနစိတ်၊ (DOA) ၏ အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍တွက်ချက်ထားပါသည်။

အတွက် အမြတ်ငွေ ၄၅၂,၁၉၀ ကျပ်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပဲတီစိမ်း တစ်တင်းထုတ်လုပ်မှုအတွက် အရင်းကြေးစွန်းနှုန်း ၂၆,၈၃၆ ကျပ်ဖြစ်ပြီး တစ်ဧကလျှင် ၉.၃ တင်း ထွက်ရှိပါက အရင်းကြေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပဲတီစိမ်း တစ်ဧကစိုက်ပျိုးမှု ကုန်ကျစရိတ်သည် မိုးပဲတီစိမ်း ထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်ထက် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၈ %၊ ငွေကျပ် ၃၈,၇၅၀ ခန့်နှင့် အရင်းကြေးအထွက်နှုန်း ၃ တင်းခန့် လျော့နည်းနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ပါ၍ ဆောင်းပဲတီစိမ်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းအားဖြင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ် သက်သာခြင်း၊ အထွက်နှုန်းမြင့်မားခြင်း၊ ဈေးကောင်းရရှိမှုရှိခြင်းတို့ကြောင့် တောင်သူများအနေဖြင့် ဆောင်းရာသီတွင် ပဲတီစိမ်း တိုးချဲ့စိုက်ပျိုး၍ မိုးရာသီတွင် အထွက်နှုန်းကောင်းပြီး ဈေးကွက်တွက်ခြေကိုက်သည့် သီးနှံများကို ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးခြင်းအားဖြင့် လူမှုစီးပွားဘဝ လျင်မြန်စွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ (ဇယား - ၄)

(ဆ) ပဲတီစိမ်း ပြည်တွင်း (FOB) ဈေးကွက်အခြေအနေ

၂၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ ပဲတီစိမ်း (ပြည်တွင်း) FOB ဈေးနှုန်း ပြောင်းလဲမှုကိုလေ့လာကြည့်ပါက ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပဲတီစိမ်း တစ်တန်လျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈၉၃ ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ၉၃၂ ဒေါ်လာ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ၉၇၀ ဒေါ်လာ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ၉၉၀ ဒေါ်လာနှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ၉၂၀ ဒေါ်လာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် FOB ဈေးနှုန်းကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့်

နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၃) % မြင့်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၇) % နိမ့်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (၅) နှစ် တာကာလအတွင်း မေ၊ ဇွန်၊ ဇူလိုင်လများတွင် FoB ဈေးနှုန်းများ အမြင့်ဆုံး ဖြစ်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ပဲတီစိမ်း သီးနှံသည် မတ်ပဲနှင့် ပဲစင်းငုံများကဲ့သို့ ပဲဈေးကွက်၌ တစ်နှစ်ပတ်လုံး အရောင်းအဝယ် ဖြစ်နေခြင်း မရှိဘဲ ပဲသစ်များထွက်ရှိချိန် ကာလများဖြစ် သည့် မေ၊ ဇွန်၊ ဇူလိုင်လများတွင် ဝယ်ယူသူများဘက်မှ ဈေးကောင်းပေး ဝယ်ယူမှုရှိခြင်းကြောင့် အရောင်းအဝယ်သွက်၍ ဈေးမြင့်ရခြင်းဖြစ်ပါ သည်။ (ပုံ - ၇)

ပုံ (၇) ၂၀၁၈ မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ နှစ်အလိုက်၊ လအလိုက် ပဲတီစိမ်း FoB ဈေးနှုန်း ပြောင်းလဲမှုအခြေအနေ (MOC)

၂၃။ ရန်ကုန်ဈေးကွက်တွင် ပဲတီစိမ်း (ရွှေဝါ) ၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပျမ်းမျှ ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်း အားဖြင့် (၆၉) % ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုမှာ (၂၅) % ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီး မြင့်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ရန်ကုန်ဈေးကွက်တွင် ဈေးအမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည့်လများကို နှစ်အလိုက်လေ့လာကြည့်ပါက ၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်း ပဲတီရွှေဝါ တစ်တင်းလျှင် နိုဝင်ဘာလ၌ ၃၆,၂၆၃ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်များ၏ ဒီဇင်ဘာလတွင် ၃၉,၇၈၈ ကျပ်၊ ၄၃,၁၇၀ ကျပ်နှင့် ၅၄,၃၂၃ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ၆၈,၆၀၅ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီးဈေး အမြင့်ဆုံး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၂၄။ မန္တလေးဈေးကွက်တွင် ပဲတီစိမ်း (ရွှေဝါ) နှင့် ပဲတီစိမ်း (အညာ) များ၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၂၉) % ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပျမ်းမျှ ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုမှာ (၁၈) % ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီးမြင့်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ မန္တလေးဈေးကွက်တွင် (၅) နှစ်တာကာလအတွင်း ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ၅၂,၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဈေးအမြင့်ဆုံး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မန္တလေးဈေးကွက်သို့ ခရမ်း၊ သုံးခွ၊ ပဲခူး၊ ဒိုက်ဦးတို့မှ ဝင်ရောက်မှုရှိပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လနှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လများမှစ၍ နှစ်ကုန်ဒီဇင်ဘာထိ ပစ္စည်းရှား၍ ဝင်ရောက်မှုနည်းလာခြင်း၊ ဈေးနှုန်းမပြတ် ခြင်းကြောင့် ဈေးနှုန်းရရှိခြင်း မရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

၂၅။ မန္တလေးဈေးကွက်တွင် နှစ်အလိုက် ပဲတီစိမ်း (အညာ) ၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုကို ၂၀၂၂ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၂၈) % ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုမှာ (၂၃) % ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီးမြင့်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

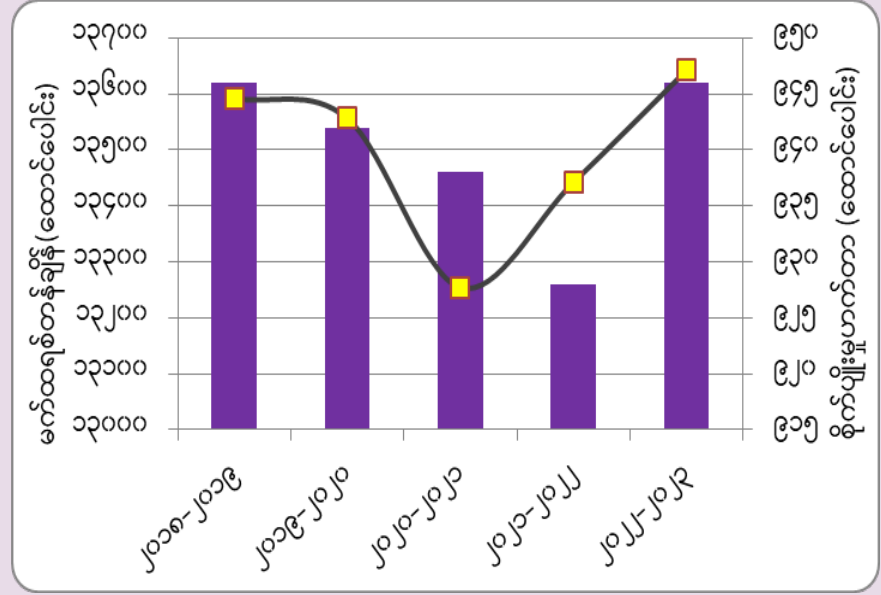
၂၆။ မန္တလေးဈေးကွက်တွင် ပဲတီစိမ်း (အညာ) ဈေးအမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည့် လများကို နှစ်အလိုက်လေ့လာကြည့်ပါက ၂၀၁၈ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလများ၌ ပဲတီစိမ်း (အညာ) တစ်တင်းလျှင် ၄၉,၅၅၆ ကျပ်နှင့် ၃၈,၅၀၀ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ၄၂,၆၃၃ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ၄၆,၆၄၆ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ၅၄,၃၃၃ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီးဈေးအမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ပဲတီစိမ်း (အညာ) ကို မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်းရှိဒေသစုံမှ မိုးပဲနှင့်ဆောင်းပဲများ ဝင်ရောက်မှုရှိပြီး ဒေသအလိုက် ခူးဆွတ်မှုသက်တမ်းအလိုက် အရည်အသွေးကွာခြားမှု ရှိသော်လည်း ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းများကိုသာ ကောက်ယူဖော်ပြထားကြောင်းသိရှိရပါသည်။ (၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေး ဈေးကွက် နှစ်အလိုက်၊ လအလိုက်ဈေးနှုန်းများကို နောက်ဆက်တွဲ - ဂ ဖြင့်ဖော်ပြထားပါသည်။)

(ဇ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ မတ်ပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

၂၇။ မတ်ပဲသည် ပဲတီစိမ်းကဲ့သို့ပင် အဓိသီးနှံ (၁၀) မျိုးတွင်ပါဝင်ခြင်း၊ ပြည်ပဈေးကွက် ဝယ်လိုအားများခြင်းကြောင့် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ ရာသီဥတု အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီမှုများသည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အများစုတွင် နှစ်စဉ်စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြသည်။ မတ်ပဲသီးနှံကို အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမြေပြန့်နှင့် အောက်ပိုင်းဒေသတို့တွင် မိုးနှောင်းနှင့် ဆောင်းဦးတွင် အများဆုံးစိုက်ပျိုးပြီး ဆောင်းနှောင်း၊ နွေဦးတွင် ရိတ်သိမ်းကြပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ဝေထောက်ခံထားသည့် မျိုးကောင်း မျိုးသန့်များနှင့် ဒေသအထွက်ကောင်းမျိုးများကို တောင်သူများ အများဆုံး စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေဆင်း-၂၊ ရေဆင်း-၄၊ ပုလဲထွန်း၊ ရေဆင်း-၆၊ မင်းလှလုံးကြီး၊ မိုးညိုလုံးကြီး၊ ဟင်္သာတလုံးကြီး၊ မင်းလှထွန်းမျိုးများကို စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြ

ပါသည်။ ရေဆင်း-၂ သည် အနက်ရောက်ရှိပြီး ပဲခူးအရှေ့၊ အနောက်၊ မကွေး၊ မန္တလေး၊ ရှမ်းတောင်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး တို့တွင် မိုးနှောင်းသီးနှံအနေဖြင့်စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ရေဆင်း-၄ နှင့် ပုလဲထွန်းတို့မှာ အနက်ရောင်ရှိပြီး ရေဆင်း-၄ မကွေး၊ ရခိုင်နှင့် ဧရာဝတီတို့တွင်လည်းကောင်း ပုလဲထွန်းကို ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် စိုက်ပျိုးလေ့ရှိပါသည်။ ရေဆင်း-၆ သည် နက်ပြောင်သည့် အဆင်းရှိပြီး မိုးနှောင်းပိုင်းတွင် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင်လည်းကောင်း၊ မင်းလှလုံးကြီး၊ မိုးညိုလုံးကြီး၊ ဟင်္သာတလုံးကြီး၊ မင်းလှထွန်း မျိုးများမှာ နက်(မွဲ) ရောင်ရှိပြီး ရန်ကုန်၊ မကွေး၊ ဧရာဝတီ၊ ပဲခူးအနောက်ပိုင်းတို့၌ မိုးနှောင်းပိုင်းတွင် စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြောင်း စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ အချက်အလက်များအရ သိရှိရပါသည်။

၂၈။ မတ်ပဲသည် ပဲတီစိမ်းကဲ့သို့ပင် ပူနွေးခြောက်သွေ့သည့် ရာသီဥတုအမျိုးအစားကို ကြိုက်နှစ်သက်မှုရှိပြီး နေရောင်ခြည် ကောင်းစွာရရှိသည့် အပူချိန် ၂၅ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်မှ ၃၅ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အတွင်းရှိ ဒေသများ၊ တစ်နှစ်ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန် ၃၆ လက်မ အောက်ရွာသွန်းသည့် ဒေသများတွင် ကောင်းစွာစိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းပါသည်။ မိုးများသောဒေသများတွင် ဆောင်းသီးနှံအဖြစ် စိုက်ပျိုး ကြပြီး ပင်လယ်ရေမျက်ပြင်အထက်ပေ (၆၀၀၀) အထိ စိုက်ပျိုးနိုင်ပါသည်။ အသင့်တော်ဆုံး မြေချဉ်ကိန်းမှာ PH ၅.၈ နှင့် PH ၆.၅ အတွင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆားပေါက်သော မြေများနှင့် ထုံးဓာတ်များသည့် မြေများတွင် စိုက်ပျိုးရန်သင့်တော်မှု မရှိကြောင်းသိရှိရပါသည်။ မတ်ပဲသီးနှံကို စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် မိုးရာသီ၌လည်း စိုက်ပျိုးကြပြီး ကျန်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များတွင် ဆောင်းရာသီ စပါးအပြီးတွင် သီးထပ်အဖြစ် စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ မိုးစပါးကို အောက်တိုဘာလကုန်တွင် ရိတ်သိမ်းနိုင်သည့် သက်လတ်စပါးမျိုးကို စိုက်ပျိုးမှသာလျှင် သီးထပ်စိုက်ပျိုးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ (၈) ၂၀၁၈-၂၀၁၉ မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်ထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မတ်ပဲ စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ (လယ်/စီ/အင်း)

၂၉။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်ထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်းမတ်ပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို လေ့လာပါက ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာ နှစ်မှစ၍ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုများ လျော့နည်းလာရာ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးမှုဟက်တာထောင်ပေါင်း (၉၂၈) ဖြင့် အနည်းဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၂ -၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးမှုဟက်တာထောင်ပေါင်း (၉၄၆) ထိ စိုက်ပျိုး လာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် စိုက်ပျိုးမှုများ တိုးမြှင့် လာခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၀.၀၅) % ကျဆင်းလျက်ရှိပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ် နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက (၂) % တိုးမြှင့်စိုက်ပျိုးနိုင်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ - ၈)

၃၀။ မတ်ပဲ (မိုး) နှင့် မတ်ပဲ (ဆောင်း) ဟူ၍ စိုက်ပျိုးကြသော်လည်း ဆောင်းပဲကို ပိုမိုစိုက်ပျိုးမှုရှိပြီး ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ဆောင်းပဲ စိုက်ပျိုးမှု ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၉၄၂) ကျော်နှင့် မိုးပဲစိုက်ပျိုးမှု ဟက်တာ ထောင်ပေါင်း (၄) ဖြင့် စုစုပေါင်းဟက်တာ ထောင်ပေါင်း (၉၄၆) ဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး (၁၅) ခုတို့တွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုရှိပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီးများတွင် အများဆုံးစိုက်ပျိုးလျက်ရှိပြီး ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာ နှစ်တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၄၁၀) ဖြင့် ပထမ အများဆုံး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၃၉၉) ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၇၀) ဖြင့် တတိယ အများဆုံး၊ နေပြည်တော်တွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၂၂) ဖြင့် စတုတ္ထအများဆုံး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသ ကြီးတွင် ဟက်တာထောင်ပေါင်း (၁၆) ဖြင့် ပဉ္စမအများဆုံး စိုက်ပျိုးထုတ် လုပ်မှုရှိပါသည်။ (ဇယား - ၅)

ဇယား (၅) ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် များတွင် မတ်ပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ (ဟက်တာ ထောင်ပေါင်း)

စဉ်	ပြည်နယ်/ တိုင်း	စိုက်ပျိုးမှု	စဉ်	ပြည်နယ် / တိုင်း	စိုက်ပျိုးမှု
၁	ပဲခူး	၄၁၀,၀၈၇	၉	မွန်	၈,၅၃၉
၂	ဧရာဝတီ	၃၉၉,၂၈၃	၁၀	ကရင်	၂,၇၉၉
၃	စစ်ကိုင်း	၇၀,၁၈၁	၁၁	ရှမ်း	၂၉၀
၄	နေပြည်တော်	၂၂,၇၃၀	၁၂	တနင်္သာရီ	၁၈၇
၅	ရန်ကုန်	၁၆,၅၆၆	၁၃	ကယား	၁၄၃
၆	မကွေး	၈,၈၀၀	၁၄	ကချင်	၂၉
၇	ရခိုင်	၈,၅၃၉	၁၅	ချင်း	၁၈
၈	မန္တလေး	၆,၁၃၇	စုစုပေါင်း		၉၄၆,၄၅၅

အရင်းအမြစ် : (လယ်/စီ/အင်း)

တို့တွင်သာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုရှိပါကြောင်း လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၏ အချက်အလက်များအရ သိရှိရပါသည်။

၃၂။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်၌ မတ်ပဲ (မိုး) တစ်ဧကစိုက်ပျိုးမှုအတွက် ပျမ်းမျှအားဖြင့် စုစုပေါင်းကုန်ကျစရိတ် (၄၁၈,၂၅၀) ကျပ်ခန့် ကုန်ကျမှုရှိပါသည်။ ပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၁၅.၂၉ တင်း ထွက်ရှိခဲ့ပြီး တောင်သူရဈေး (Farm Gate Price) တစ်တင်းလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၅၈,၀၀၀ ကျပ် ရရှိခြင်းကြောင့် တစ်ဧကပျမ်းမျှဝင်ငွေမှာ ၈၈၆,၈၂၀ ကျပ် ရရှိပါသည်။ သို့ပါ၍ တစ်ဧကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွက် အမြတ်ငွေ ၄၆၈,၅၇၀ ကျပ်ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ မတ်ပဲတစ်တင်းထုတ်လုပ်မှုအတွက် အရင်းကြေးစျေးနှုန်း ၂၇,၃၅၄ ကျပ်ဖြစ်ပြီး တစ်ဧကလျှင် ၇.၂ တင်းထွက်ရှိပါက အရင်းကြေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၃။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်၌ မတ်ပဲ (ဆောင်း) တစ်ဧကစိုက်ပျိုးမှုအတွက် ပျမ်းမျှအားဖြင့် စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ် (၄၃၁,၇၅၀) ကျပ်ခန့် ကုန်ကျမှုရှိပါသည်။ ပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၁၇.၈၈ တင်း ထွက်ရှိခဲ့ပြီး တောင်သူရဈေး (Farm Gate Price) တစ်တင်းလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၆၀,၀၀၀ ကျပ်ရရှိခြင်းကြောင့် တစ်ဧက ပျမ်းမျှဝင်ငွေမှာ ၁,၀၇၂,၈၀၀ ကျပ် ရရှိပါသည်။ သို့ပါ၍ ဆောင်းသီးနှံ တစ်ဧကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းအတွက် အမြတ်ငွေ ၆၄၁,၀၅၀ ကျပ်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ မတ်ပဲတစ်တင်း ထုတ်လုပ်မှုအတွက် အရင်းကြေးစျေးနှုန်း ၂၄,၁၄၇ ကျပ်ဖြစ်ပြီး တစ်ဧကလျှင် ၉.၃ တင်း ထွက်ရှိပါက အရင်းကြေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပဲ တစ်ဧကစိုက်ပျိုးမှု ကုန်ကျစရိတ်သည် မိုးပဲထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကျစရိတ်ထက် ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၃) %၊ ငွေကျပ် ၁၃,၅၀၀ ခန့် ပိုမိုကုန်ကျသော်လည်း တစ်ဧကအမြတ်ငွေရရှိမှုမှာ ၁၈၅,၉၈၀ ကျပ်၊ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၂၁) % ရရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ပါ၍ ဆောင်းပဲစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ခြင်းသည် မိုးပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းထက် ကုန်ကျစရိတ် ကွာခြားမှုနည်းသော်လည်း အထွက်နှုန်းမြင့်မားခြင်းကြောင့် အကျိုးအမြတ် ရရှိမှုမြင့်မားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ဇယား - ၆)

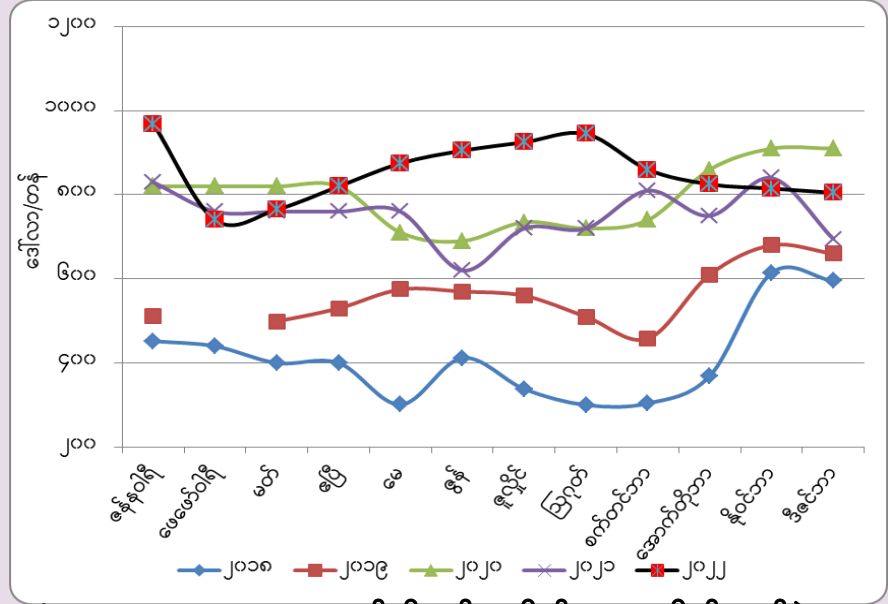
ဇယား (၆) ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ် မတ်ပဲ တောင်သူအရင်းကြေးစျေးနှုန်းနှင့် အထွက်နှုန်းများ

သီးနှံ	ကုန်ကျစရိတ် (ကျပ်/ဧက)	အထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)	တောင်သူရဈေး (ကျပ်/တင်း)	စုစုပေါင်းဝင်ငွေ (ကျပ်/ဧက)	အရင်းကြေးစျေးနှုန်း (ကျပ်/တင်း)	အရင်းကြေးအထွက်နှုန်း (တင်း /
မတ်ပဲ (မိုး)	၄၁၈,၂၅၀	၁၅.၂၉	၅၈,၀၀၀	၈၈၆,၈၂၀	၂၇,၃၅၄	၇.၂
မတ်ပဲ (ဆောင်း)	၄၃၁,၇၅၀	၁၇.၈၈	၆၀,၀၀၀	၁,၀၇၂,၈၀၀	၂၄,၁၄၇	၇.၂

အရင်းအမြစ် ပံ့ပိုးစုံညီဌာနစီမံ (DOA) ၏အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍တွက်ချက်ထားပါသည်။

(ဈ) မတ်ပဲ FOB ပြည်တွင်း ဈေးကွက်အခြေအနေ

၃၄။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ မတ်ပဲ FOB ပြည်တွင်းဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုကို လေ့လာကြည့်ပါက ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် မတ်ပဲတစ်တန်လျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၁၀ ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၆၀ ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၉၆ ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၅၂ နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပျမ်းမျှ အားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈၅၄ ဈေးရရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုမှာ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၁၀၈) % ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက (၁၄) % မြင့်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အတွင်း နိုဝင်ဘာနှင့် ဒီဇင်ဘာ လများတွင် မတ်ပဲတစ်တန်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၁၄ မှ ၉၁၀ ဒေါ်လာထိလည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉၆၉ ဖြင့် ဈေးအမြင့်ဆုံးဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ - ၉) (MOC)

ပုံ (၉) ၂၀၁၈ မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ နှစ်အလိုက်၊ လအလိုက် မတ်ပဲ FOB ပြည်တွင်း ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုအခြေအနေ (MOC)

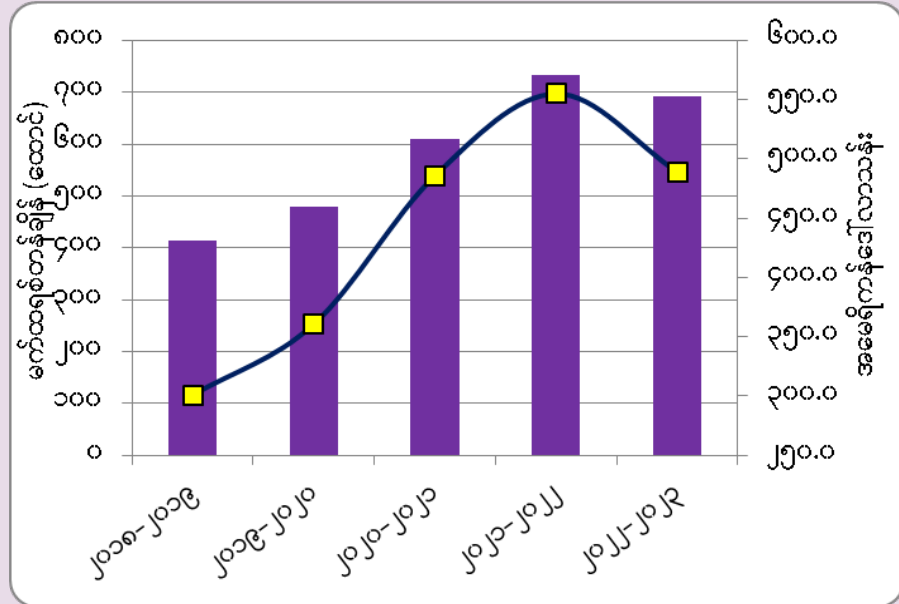
၃၅။ ရန်ကုန်ဈေးကွက်တွင် မတ်ပဲ၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၁၉၅) % ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုမှာ (၃၂) % ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီးမြင့်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ရန်ကုန်ဈေးကွက်တွင် ဈေးအမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည့်လများကို နှစ်အလိုက် လေ့လာကြည့်ပါက (၅) နှစ်တာကာလအတွင်း စက်တင်ဘာ၊ အောက်တိုဘာနှင့် နိုဝင်ဘာလများတွင် ဈေးအမြင့်ဆုံးဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ်များတွင် နိုဝင်ဘာလ၌ မတ်ပဲတစ်တင်းလျှင် ၂၈,၈၄၉ ကျပ်နှင့် ၃၇,၅၆၀ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ၃၆,၇၁၆ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ၆၀,၉၂၃ ကျပ်နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် စက်တင်ဘာလ၌ ၆၅,၄၅၂ ကျပ်ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးသီးဈေးအမြင့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၃၆။ မန္တလေးဈေးကွက်တွင် မတ်ပဲ၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၁၉၇) % ဖြင့် သိသာစွာ မြင့်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပြီး၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုမှာ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် (၃၈) % မြင့်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၃၇။ မန္တလေးဈေးကွက်တွင် (၅) နှစ်တာကာလအတွင်း ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလသည် ၆၄,၈၃၃ ကျပ်ဖြင့် ဈေးအမြင့်ဆုံး ဖြစ်ခြင်းမှာ သွင်းအားစုကုန်ကျစရိတ်များခြင်းကြောင့် စိုက်ဧကနည်း၍ အထွက်နှုန်းနည်းခြင်းကြောင့် ဈေးကွက်သို့ ဝင်ရောက်မှုနည်းခြင်း၊ ငွေလဲလှယ်နှုန်း တည်ငြိမ်မှုအားနည်းခြင်းကြောင့် ယခင်နှစ်များထက် ဈေးသိသာစွာမြင့်ခဲ့သည်။ မန္တလေးဈေးကွက်သို့ မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီးရှိ လယ်ဝေး၊ ပျဉ်းမနားတို့မှလည်းကောင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ကချင်ပြည်နယ်တို့ရှိ ရွှေဘို၊ ကသာ၊ မိုးကောင်း၊ မိုးညှင်း၊ ရွှေကျ၊ ထီးချိုင့်တို့မှလည်းကောင်း၊ ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီးရှိ ညောင်လေးပင်၊ ဒိုက်ဦးတို့မှ ဝင်ရောက်မှုရှိပါသည်။ (၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးဈေးကွက် နှစ်အလိုက်၊ လအလိုက် ဈေးနှုန်းများကို နောက်ဆက်တွဲ - ဃ ဖြင့်ဖော်ပြထားပါသည်။)

(ည) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲတင်ပို့မှုနှင့် ပြည်ပဈေးကွက်အခြေအနေ

၃၈။ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲများကုန်သွယ်မှုအတွက် အသုံးပြုသည့် H.S Code နှင့် ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက်မှာ 071331 (Dried, shelled beans of species “Vigna mungo (L.) Hepper or vigno radiate (L.) Wilezek”) ဖြစ်ပြီး မူဝါဒပိုင်းအနေဖြင့် ပဲမျိုးစုံ တင်ပို့မှုလိုင်စင် လျှောက်ထားရန်လိုအပ်ပြီး ပဲမျိုးစုံတင်ပို့ခြင်းအတွက် ပို့ကုန်အခွန် ပေးဆောင်ရန် လိုအပ်မှုမရှိပါကြောင်း စီးပွားရေး နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှထုတ်ပြန်သည့် အချက်အလက်များအရ သိရှိရပါသည်။

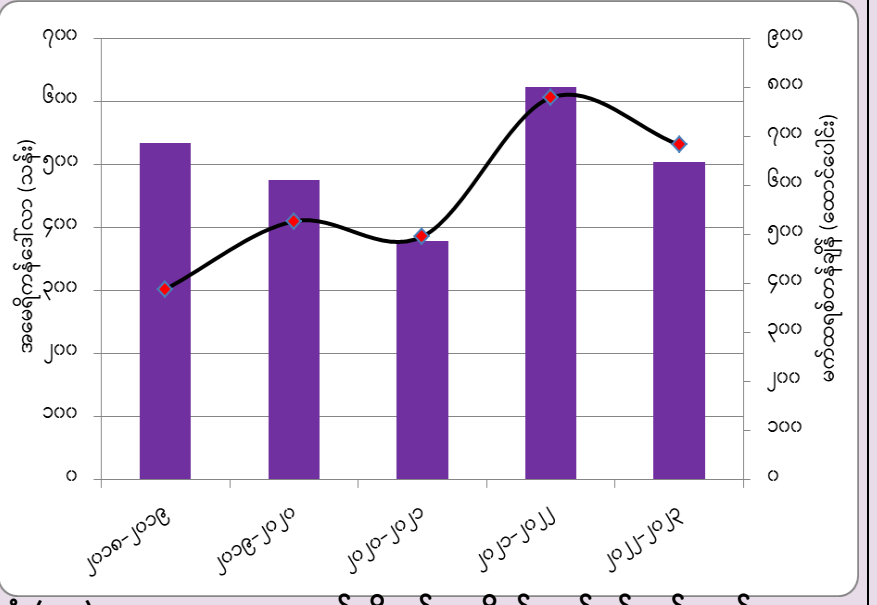

၃၉။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဲတီစိမ်းများကိုနှစ်စဉ် နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ပင်လယ်ရေကြောင်းတို့မှ တင်ပို့လျက်ရှိရာ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၄၁၄ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၀၁ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ် တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၄၈၀ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၃၆၀.၈ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန် ထောင်ပေါင်း ၆၁၁ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၄၈၆ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန် ထောင်ပေါင်း ၇၃၄ ၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၅၅၅.၁ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၆၉၁ ၊

ပုံ (၁၀) ၂၀၁၈-၂၀၁၉ မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်ထိ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး နှင့် ပင်လယ်ရေကြောင်းတို့မှ ပဲတီစိမ်းတင်ပို့မှုအခြေအနေ (MOC)

တန်ဖိုး အားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၄၈၉.၁ တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ - ၁၀)

၄၀။ မြန်မာနိုင်ငံမှ မတ်ပဲများကိုနှစ်စဉ် နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ပင်လယ်ရေကြောင်းတို့မှ တင်ပို့လျက်ရှိရာ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာ နှစ် (ဧပြီလမှ မတ် လ) တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၆၈၈၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၃၀၂.၉၁ ကျော်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၆၁၃၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၄၁၀.၆၆ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၄၈၇၊ တန်ဖိုး အားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၈၆.၅၉ ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၈၀၁၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၆၀၆.၉၉ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာ နှစ်တွင် မန်ထရစ်တန်ချိန်ထောင်ပေါင်း ၆၄၉၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်း ၅၃၁.၈ တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ မတ်ပဲသည် ပြည်ပပို့ကုန်ထဲမှ ဝင်ငွေအများဆုံးရရှိသည့် သီးနှံဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ - ၁၁)

ပုံ (၁၁) ၂၀၁၈ မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ နှစ်အလိုက် နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး နှင့် ပင်လယ်ရေကြောင်းတို့မှ မတ်ပဲတင်ပို့မှုအခြေအနေ (MOC)

၄၁။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲများကို ပြည်ပနိုင်ငံအသီးသီးသို့ တင်ပို့လျက်ရှိရာ ပဲတီစိမ်းတစ်တန်လျှင်ရရှိသည့် ဈေးနှုန်း များမှာ နိုင်ငံအလိုက်ကွာခြားမှုရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင်

နိုင်ငံအလိုက် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲ ဈေးနှုန်းအခြေအနေ များကို လေ့လာကြည့်ပါက ဥရောပနိုင်ငံများဖြစ်သည့် ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံတွင် မက်ထရစ်တန် တစ်တန်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁,၂၂၈ ဖြင့် ပထမအများဆုံး၊ ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် ၁,၀၁၇ ဒေါ်လာဖြင့် ဒုတိယအများဆုံးရရှိပြီး အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံဖြစ်သည့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ၉၈၇ ဒေါ်လာဖြင့် တတိယအများဆုံး ရရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ယူအေအီး (United Arab Emirates) နှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတို့တွင် ၇၆၃ ဒေါ်လာဖြင့် အနည်းဆုံးဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၄၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲများ ဈေးနှုန်းရရှိမှုကို ဆက်လက်လေ့လာပါက ပါကစ္စတန်နိုင်ငံတွင် မက်ထရစ်တန် တစ်တန်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈၄၁၊ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် ၈၂၂ ဒေါ်လာ၊ တရုတ်နိုင်ငံတွင် ၇၉၈ ဒေါ်လာ၊ အင်ဒိုနီးရှားတွင် ၇၈၆ ဒေါ်လာ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ၇၈၅ ဒေါ်လာ၊ စင်္ကာပူတွင် ၇၆၆ ဒေါ်လာ၊ ဗီယက်နမ်တွင် ၇၆၅ ဒေါ်လာရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲတစ်တန်အပေါ်ရရှိသည့် ဈေးနှုန်းကွာခြားချက်မြင့်မားခြင်းကြောင့် ဈေးနှုန်းရရှိမှုမြင့်မားသည့်နိုင်ငံများနှင့် ကုန်စည် စီးဆင်းမှု လွယ်ကူလျင်မြန်သည့်နိုင်ငံများအား ပို့ကုန်တိုးမြှင့်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်ပဝင်ငွေရရှိမှု ပိုမိုမြင့်မားလာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၄၃။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ပဲတင်ပို့မှု အဆင့် (၁) နေရာတွင် ရပ်တည်လျက်ရှိသော်လည်း ရေရှည်တည်တံ့စွာ ရပ်တည်နိုင်ရန်၊ ကုန်သွယ်ဘက်နိုင်ငံများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုရရှိစေရေး အလေးထားဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိဈေးကွက် အခြေအနေများ လျော့နည်းမှုမရှိရန် ထိမ်းသိမ်း၍ ပဲလိုအပ်မှုမြင့်မားသောနိုင်ငံများသို့ ဈေးကွက်များ တိုးချဲ့တင်ပို့ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာ့ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲဈေးကွက် ပိုမိုခိုင်မာစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

(ဋ) သုံးသပ်ချက်

၄၄။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်သော စီးပွားရေးစနစ်ကို လျှော့ချခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ပဲမျိုးစုံလွတ်လပ်စွာ တင်ပို့ရောင်းချခွင့်ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာ့စိုက်ပျိုးစီးပွားအခန်းကဏ္ဍသည် သိသိသာသာ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း စီမံကိန်းစီးပွားရေးစနစ်မှ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်သို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးခဲ့ချိန်မှစ၍ ဈေးကွက်အခြေခံသည့် အလားအလာရှိသော စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်များ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာပြီး ပဲမျိုးစုံကဏ္ဍသည် ကျေးလက်ဒေသများ၏ စီးပွားရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လာပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုသည် သုံးစွဲမှု၊ ဘေးထွက်ပစ္စည်းသုံးစွဲမှု၊ ပိုလျှံမှုများ စသည်တို့ကို ချိတ်ဆက်၍ စီးပွားဖြစ် အကျိုးရှိစွာထုတ်လုပ်ခြင်းသည် ဆက်စပ်ချိတ်ဆက်စီးပွားရေးစနစ် (Circular Economy) ဖြစ်သဖြင့် ပဲမျိုးစုံ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းသည် ဂေဟစနစ်ကောင်းစေခြင်း၊ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲများတွင် အသားဓါတ်ပါဝင်မှုများခြင်း၊ ဘေးထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် အပင်အကြွင်းအကျန်များကို တိရစ္ဆာန်စာအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ခြင်းအပြင် သဘာဝမြေဩဇာအဖြစ် သုံးစွဲနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် လုပ်ငန်းစဉ်တလျောက် ဆက်စပ်ချိတ်ဆက်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုအားကောင်းစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄၅။ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ တွင်ကျယ်လာရန် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခြေခံတိရစ္ဆာန်အစာ လိုအပ်မှုသည်လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပဲမျိုးစုံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းမှရရှိသည့် ပဲမှော်များသည် တိရစ္ဆာန်စာများအတွက် လွန်စွာ အထောက်အကူပြုခြင်း၊ ပဲမျိုးနွယ်ပင်များ (Leguminous) တွင် အမြစ်ဖုပါဝင်မှုများခြင်းကြောင့် မြေဆီဩဇာဓါတ်ကြွယ်ဝစေခြင်း၊ မြေဆီလွှာပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကို လျော့နည်းစေခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူများအတွက် ကောင်းမွန်သော အကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေပါသည်။

၄၆။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲများသည် ပြည်ပဈေးကွက်အားသာချက်များ ရရှိပြီးဖြစ်၍ ပဲလိုအပ်ချက်မြင့်မားသည့် နိုင်ငံများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ တင်ပို့နိုင်ပါက ဈေးကွက်ရရှိမှုပိုမိုကျယ်ပြန့်ခြင်း၊ ဝင်ငွေပြန်ရချက်မြင့်မားခြင်းစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ပဲမျိုးစုံ ပြည်ပတင်ပို့မှုတွင် ကြုံတွေ့နိုင်သော အခက်အခဲများ လျော့ချနိုင်ရေး၊ ပြည်တွင်းပဲစိုက်တောင်သူများအတွက် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုမရှိရေး၊ တင်ပို့ရောင်းချသူကုန်သည်များအတွက်လည်း ဈေးကွက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်း ရရှိရေးတို့အတွက် ပဲမျိုးစုံသတ်မှတ်ဈေးနှုန်းနှင့် သတ်မှတ်ပမာဏကို ဝယ်ယူမည့်နိုင်ငံများနှင့် ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးများဖြင့် ကြိုတင်အရောင်းအဝယ်သဘောတူစာချုပ်များကို G to G ချုပ်ဆိုနိုင်ရေးများ ပိုမိုအလေးထားဆောင်ရွက် သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄၇။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ပြည်တွင်းပဲစားသုံးမှုလုံစေရန်အတွက် သတ်မှတ်ဈေးနှုန်းနှင့် သတ်မှတ်အရေအတွက်များကို ဖော်ပြ၍ နှစ်နိုင်ငံ (G to G) ကြိုတင်အရောင်းအဝယ်သဘောတူစာချုပ် (Advanced purchase agreement) များ ချုပ်ဆို၍ ပြည်ပဈေးကွက်ဝေစုရရှိရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိခြင်း၊ ၎င်းတို့နိုင်ငံတွင်း ပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန်

အတွက် ပဲမျိုးစုံ၊ အထူးသဖြင့် မတ်ပဲနှင့် ပဲစင်းငုံ ဝယ်ယူတင်သွင်းမှုများကို အခါအားလျော်စွာ ခွဲတမ်း (Quota) ကန့်သတ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းများနှင့် ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ ကန့်သတ်ချက်ထုတ်ပြန်ခြင်းများ မကြာခဏ ထုတ်ပြန်လေ့ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့အကြား မတ်ပဲနှင့် ပဲစင်းငုံရောင်းဝယ်မှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာ နားလည်မှုစာချုပ်လွှာကို စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အိန္ဒိယသံရုံးတို့ရှိ တာဝန်ရှိသူများသည် ၁၈-၆-၂၀၂၁ ရက်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် နားလည်မှုစာချုပ်လွှာအရ နှစ်စဉ်ခွဲတမ်း (Quota) မတ်ပဲ တန်ချိန် (၂၅၀,၀၀၀) အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ တင်ပို့နိုင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ မတ်ပဲ၊ ပဲတီစိမ်း၊ ပဲမျိုးစုံအား အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ တင်ပို့ရာတွင် ပြည်တွင်းပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူ တောင်သူများနှင့် တင်ပို့သူကုန်သည်များ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရေးကိုပါ ဖြေရှင်းနိုင်ရန် နည်းလမ်းအဖြစ် စပါးသီးနှံကဲ့သို့ ပြည်တွင်းကုန်လက်ကျန် (Ending Stock) အား လေ့လာတွက်ချက်ပြီး ဈေးကစားမှုမဖြစ်စေရေး လိုအပ်သောထိန်းကျောင်းသည့်စနစ် (ဥပမာ- ဆန်စပါးသိုလှောင်မှုအခြေအနေအား စာရင်းပြုစု စိစစ်ခြင်းကဲ့သို့) ချမှတ်ဆောင်ရွက် သွားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄၈။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးပြီး တန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်လျှောက် အားလုံးပါဝင်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသည် အောင်မြင်မှု၏သော့ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ပဈေးကွက်ရရှိပြီးဖြစ်သည့် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲထုတ်လုပ်မှု တန်ဖိုးကွင်းဆက်အားကောင်းစေရေး အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများအကြား ဟန်ချက်ညီစွာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

ပဲမျိုးစုံကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ရေမြေရာသီဥတုနှင့် ပိုးမွှားရောဂါ ဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိပြီး အထွက်နှုန်းကောင်းမွန်သည့် ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသည့်မျိုးများ သုတေသနပြုဖော်ဆောင်ပေးခြင်း၊ တောင်သူများ မျိုးစေ့အလွယ်တကူ လုံလောက်စွာ ရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ လေ့ကျင့်ပြသပေးခြင်း၊ သင့်လျော်သည့် မူဝါဒများချမှတ်ပေးခြင်း၊ သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုအားကောင်းစေရန် တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ သီးနှံများ လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှုလျော့နည်းစေရေး အတွက် အရည်အသွေးကောင်းမွန်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ တောင်သူများ ယုံကြည်အားထားရပြီး ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မာမှုရှိသည့် နည်းလမ်းကောင်း

များကို အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ အာဟာရဓါတ် တန်ဖိုးမြင့်မားစွာ ပါဝင်သည့် ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲများကို ပြည်တွင်းစားသုံးသူများ စိတ်ဝင်စားမှုရရှိရေး မြန်မာနိုင်ငံ၏ စားသုံးမှုပုံစံများနှင့် လျော်ညီသည့် ပဲတီစိမ်း/ မတ်ပဲ အမှုန့်များ၊ ပဲခွဲခြမ်းများနှင့် တန်ဖိုးမြင့် ထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်နိုင်၍ ဈေးကွက်တွင်ကျယ်လာစေရေး တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ ပဲမျိုးစုံတန်ဖိုးကွင်းဆက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အားကောင်းစေရေး တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဈေးကွက်သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာများ မှန်ကန်မြန်ဆန်စွာဖြင့် အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီရရှိနိုင်ရေး၊ တောင်သူများ ကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲများကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းများကို စနစ်တကျဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် တောင်သူများ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍများတွင် ယုံကြည်ချက်မြင့်မားစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာမည်ဖြစ်ပေသည်။ တောင်သူများ ယုံကြည်စိတ်ချစွာဖြင့် နှစ်စဉ် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် သီးနှံအာမခံ (Crop Insurance) ထားရှိခြင်း၊ ရာသီဥတုအာမခံ (Weather Insurance) ထားရှိပေးခြင်း၊ စပါးဈေးနှုန်းကဲ့သို့ အနိမ့်ဆုံးဈေး (Minimum support price) သတ်မှတ်ပေး၍ ဈေးကွက်အာမခံ (Market Insurance) များ ထားရှိပေးခြင်း၊ သွင်းအားစု ကုန်ကျစရိတ်များ တိုးမြှင့်လာခြင်းကြောင့် သင့်လျော်သည့်ချေးငွေပမာဏများ တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ပေးခြင်းများ လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။

၄၉။ ဥရောပ၊ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်၊ စင်္ကာပူနှင့် အိန္ဒိယစသည့်နိုင်ငံများတွင် ပဲတီစိမ်းဈေးကွက် ကောင်းမွန်လျက်ရှိသော်လည်း Market Diversification အားကောင်းလာရေး ဆက်လက်ကြိုးစားဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ပဲတီစိမ်းသည် စိုက်ပျိုးသက်တမ်းတိုသည့်အပြင် ရာသီမရွေး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်း၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံးထုတ်လုပ် တင်ပို့နိုင်ခြင်းစသည့် အားသာချက်များစွာရှိခြင်း

တို့ကြောင့် ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုတိုးမြှင့်ရေး၊ ပို့ကုန်တင်ပို့မှုတိုးမြှင့်ရေးနှင့် ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်ရေးများစသည့် ပြည်တွင်းလုပ်ငန်း စဉ်များ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများအနေဖြင့် ပြည်ပဈေးကွက် ခိုင်မာစွာဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ ရပ်တည်နိုင်ရေး၊ စီးပွားရေးဝန်းကျင်ကောင်းများ ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်များ၍ ဈေးနှုန်း အများဆုံးပေးဝယ်ယူ (Maximum buying price) သည့် နိုင်ငံများ၏ ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန် ပြည်တွင်း ကုန်သွယ်မှုကဏ္ဍလုပ်ငန်းစဉ်များ စနစ်တကျ လွယ်ကူချောမွေ့စေရေး အလေးထားဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

၅၀။ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၌ ချေးငွေနှင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးနိုင်မှုသည် အရေးကြီးသည့် အစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ချေးငွေနှင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ခြင်းသည် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ အလေးပေးဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ထိပ်တန်းအစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ရလဒ်အနေဖြင့် အောင်မြင်မှုနှင့် ဆုံးရှုံးမှုများရှိကြောင်း သိရှိရ ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ၁၉၅၃ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် ချေးငွေဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းကို ထူထောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း လိုအပ်ချက်များရှိနေခြင်းကြောင့် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများ အခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရကြောင်း စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ မြန်မာ့ပဲမျိုးစုံတန်ဖိုး ကွင်းဆက်မြှင့်တင်ရေး လမ်းပြမြေပုံ (၂၀၂၁-၂၀၂၅) တွင် ဖော်ပြချက်များအရ လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ နိုင်ငံစီးပွားမြှင့်တင်ရေးအစီအစဉ်အရ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ်စိုက်ပျိုးရာသီအမှီ အချိန်တိုအတွင်း တိုးတက် အောင်မြင်မှု (Quick Win) နှင့် စိုက်ပျိုးရာသီနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော နိုင်ငံ၏ အဓိကပြည်ပပို့ကုန်ဖြစ်သည့် ပဲတီစိမ်းစိုက်ဧက (၅၀၀,၀၀၀) အတွက် တစ်ဧကလျှင် ချေးငွေ (၁၂၀,၀၀၀) နှုန်းဖြင့် ညီမျှသော စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများကို တောင်သူများ လက်ဝယ်သို့ အချိန်မီရောက်ရှိစေရန် ပံ့ပိုးလျက်ရှိရာတွင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ယူကြီးကြပ်၍ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့များ၏ အနီးကပ်ကြီးကြပ်မှုများဖြင့် တောင်သူအစုအဖွဲ့/ သမဝါယမအသင်းများနှင့် ဆက်စပ် အဖွဲ့များမှ အဓိကပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်အပြင် သမဝါယမနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာနိုင်ငံစက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းချုပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံဆန်စပါးအသင်းချုပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံပဲမျိုးစုံ၊ ပြောင်းနှင့် နှမ်းကုန်သည်များအသင်းတို့ ပူးပေါင်း၍ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ လွယ်ကူချောမွေ့စေရေး ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည် တောင်သူအကျိုးစီးပွား ရှေးရှုသော ချေးငွေပံ့ပိုးမှုတစ်ရပ် ဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

(၄) မူဝါဒဆိုင်ရာအကြံပြုတင်ပြချက်

၅၁။ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မာစေရန်၊ ပြည်ပဝင်ငွေရရှိမှုမြှင့်မားစေရန်၊ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ကွင်းဆက်တစ်လျှောက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါကြောင်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်-

- (က) တောင်သူများ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် သွင်းအားစုများကို ဈေးနှုန်းသင့်တင့်စွာဖြင့် လိုအပ်သည့်အချိန်တွင် ရရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ခ) တောင်သူများအားလုံး အခြေခံစိုက်ပျိုးနည်းစနစ်ကောင်းများ သိရှိစေရန် ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့မှ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဂ) စိုက်ပျိုးထွက်ရှိလာသည့် သီးနှံများလေလွင့်ဆုံးရှုံးမှုများ မဖြစ်ပေါ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံလိုအပ်ချက်များ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ သိုလှောင်ရုံများကို မှတ်ပုံတင်စနစ်ဖြင့် ထားရှိပေးခြင်း၊ သမဝါယမစနစ်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဃ) ရာသီချိန်မီ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် အရည်အသွေးကောင်း အာမခံအပြည့်အဝရှိသည့် စက်ကိရိယာများ ချိတ်ဆက်ဝယ်ယူနိုင်ရေးနှင့် ဌာနရမ်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေး လိုအပ်သလို ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (င) သီးနှံများ ဈေးကောင်းရရှိစေရန် အမျိုးသားစံချိန်စံညွှန်းနှင့် ကိုက်ညီသည့် အရည်အသွေးကောင်းများ ထုတ်လုပ် နိုင်ရန် ဓါတ်ခွဲခန်းများ အလေးပေး၍ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (စ) လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်ရန် ကုန်ထုတ်လမ်းများ ဖောက်လုပ်ပေးခြင်း၊
- (ဆ) တောင်သူများ မျိုးကောင်းမျိုးသန့် လုံလောက်စွာရရှိနိုင်ရေး မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ငန်းများတွင် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများ တက်ညီလက်ညီ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ အရည်အသွေးကောင်း အထွက်ကောင်းမျိုးများ ရရှိနိုင်ရန် သုတေသန လုပ်ငန်း ပိုမိုတွန်းအားပေးဆောင်ရွက်ခြင်း၊

- (ဇ) ဈေးကွက်သုတေသနပြု လေ့လာလိုသူများ၊ ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့မှု လုပ်ငန်းများ လေ့လာဆောင်ရွက်လိုသူများ၊ အစိုးရ အနေဖြင့် မူဝါဒများချမှတ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ပို့ကုန်ဈေးကွက်အခြေအနေများ ပွင့်လင်း မြင်သာမှုရှိရန်နှင့် အချိန် နှင့် တပြေးညီရရှိနိုင်ရေး သက်ဆိုင်ရာဌာနများ ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဈ) ပြည်တွင်းအသေးစားစက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ကျယ်လာစေရန် ပဲခွဲခြမ်းများ၊ ပဲမုန့်များနှင့် အခြားသော တန်ဖိုးမြင့် ထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်လိုသည့် စွန့်ခွေးတီထွင်ပညာရှင်များ ဖော်ထုတ်၍ လိုအပ်သော နည်းပညာပံ့ပိုးမှုများ ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဉ) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူ တောင်သူများသာမက ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက် တစ်လျှောက် ပါဝင်သူများအားလုံး လူမှုစီးပွား ဘဝဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေရန် ချေးငွေများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊
- (ဋ) ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုမှသည် ပြည်ပတင်ပို့မှု ကွင်းဆက်တစ်လျှောက် လွယ်ကူချောမွေ့စေရေးနှင့် ကုန်သွယ်မှု တည်ငြိမ်ရေး၊ ဈေးနှုန်းသေချာမှုရှိစေရေးတို့အတွက် အစိုးရအချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဌ) သတ်မှတ်စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည့် သီးနှံများတင်ပို့သည့် ကုမ္ပဏီများကို အစိုးရမှ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် တည်ဆဲဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများအရ ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (ဍ) တောင်သူများ ထိရောက်သော ဈေးကွက်အခွင့်အလမ်းရရှိစေရန် ပြည်တွင်း/ ပြည်ပကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ လွယ်ကူလျင်မြန်ချောမွေ့စေရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ငွေလဲလှယ်ခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာများ လွယ်ကူချောမွေ့စေရေး အလေးထားဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဎ) တောင်သူများ ပဲတီစိမ်းနှင့်မတ်ပဲများ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ပိုမိုစိတ်ပါဝင်စားလာစေရေး ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် ဈေးကွက်သတင်း အချက်အလက်များကို အချိန်နှင့်တပြေးညီရရှိနိုင်ရေး သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍများအားလုံး ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- (ဏ) ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက်တစ်လျှောက် ပါဝင်သူများအားလုံး မိုလ်ဘိုင်းနည်းပညာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုလာစေရန် လိုအပ်သည်များ ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။

ကိုးကားချက်များ

- ၁။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၂။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၃။ မြန်မာ့ပဲမျိုးစုံ တန်ဖိုးကွင်းဆက်မြှင့်တင်ရေးလမ်းပြမြေပုံ(၂၀၂၁-၂၀၂၅)၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၄။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
- ၅။ အမှတ်စဉ် (၁/၂၀၂၂) နှင့် (၂၆/၂၀၂၃)၊ ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန ၊ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- ၆။ <https://www.trademap.org/>
- ၇။ <https://www.myanmarwady.net.mm/node/33753>
- ၈။ <https://www.myanmardigitalnewspaper.com/my/paimiucunnng-knmaare>
- ၉။ <https://www.doa.gov.mm/fes/index.php?route=cms/category&path=31>
- ၁၀။ <https://www.helgilibrary.com/charts/which-country-eats-the-most-pulses/>
- ၁၁။ <https://oec.world/en/profile/hs/urdmungblack-or-green-gram-beans-dried-shelled>
- ၁၂။ <https://www.statista.com/statistics/980339/india-daily-availability-of-pulses-per-capita/>
- ၁၃။ https://en.wikipedia.org/wiki/Mung_bean
- ၁၄။ https://www.aciar.gov.au/sites/default/files/2022-03/CIM-2014-079-final-report_0.pdf (Johnetal 2021),(USDA, 2021),

ပုံနှိပ်သူ-မိဘအေးရိပ်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၉၀၂)
 Phone: ၀၉-၅၁၉၆၈၆၆၊ ၀၉-၄၃၁၁၄၁၄၄
 Address: အမှတ်-၃၆/ဘီ၊ (၅၅) လမ်း၊
 အလယ်ဘလောက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊
 ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

လယ်ယာစီးပွားနှင့်ကုန်သွယ်မှုဌာနခွဲ၊
 စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊
 စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
 Email: agribusiness.dopmoali@gmail.com
 Phone: ၀၆၇၃-၄၁၀၁၇၊ ၀၆၇၃-၄၁၀၆၈၄
 Address: ရုံးအမှတ် (၁၅)၊ နေပြည်တော်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ နိုင်ငံအလိုက် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲသီးနှံ တင်သွင်းမှုအခြေအနေ

နောက်ဆက်တွဲ (က)
ရေတွက်ပုံ - မက်ထရစ်တန်

စဉ်	နိုင်ငံများ	၂၀၁၈	၂၀၁၉	၂၀၂၀	၂၀၂၁	၂၀၂၂	စဉ်	နိုင်ငံများ	၂၀၁၈	၂၀၁၉	၂၀၂၀	၂၀၂၁	၂၀၂၂
၁	အိန္ဒိယ	၄၉၁,၀၃၉	၃၃၈,၆၆၆	၄၀၆,၆၉၄	၅၅၅,၆၈၆	၅၈၇,၅၇၇	၇	မလေးရှား	၂၆,၉၆၂	၂၃,၉၃၄	၂၄,၅၉၈	၂၃,၁၁၄	၂၅,၁၆၂
၂	တရုတ်	၁၁၁,၆၀	၂၄၅,၈၀	၂၈၂,၉၇၅	၂၃၄,၄၇၆	၄၀၃,၈၈၈	၈	ယူအေအီး	၃၄,၇၅၄	၂၇,၇၄၉	၂၉,၂၄၆	၁၈,၂၉၄	၂၁,၅၅၇
၃	စင်္ကာပူ	၁၀၂,၄၄၀	၉၀,၀၄၁	၁၁၅,၃၇၈	၁၂၁,၇၆၈	၁၅၆,၁၁၄	၉	ထိုင်း	၁၀,၂၅၉	၁၄,၅၀၄	၁၃,၀၄၀	၂၂,၈၇၅	၂၁,၁၇၅
၄	ပါကစ္စတန်	၆၁,၉၄၄	၆၅,၉၆၅	၅၀,၆၃၁	၇၃,၆၄၇	၅၆,၀၁၀	၁၀	ဖိလစ်ပိုင်	၈,၆၈၄	၁၁,၄၃၃	၁၁,၁၇၆	၁၄,၄၆၃	၁၈,၆၁၄
၅	ဗီယက်နမ်	၂၀,၅၃၅	၅၂,၀၆၅	၄၀,၉၆၄	၄၀,၃၄၉	၄၈,၀၁၁	၁၁	အခြား	၁၀၇,၄၀၃	၁၀၅,၀၂၈	၉၉,၂၁၀	၉၆,၆၃၄	၃၉၂,၈၄၆
၆	အင်ဒိုနီးရှား	၃၉,၂၁၆	၄၂,၁၂၆	၆၂,၉၄၇	၇၂,၃၄၉	၄၇,၂၉၄	စုစုပေါင်း		၁,၀၁၄,၈၄၃	၁,၀၁၇,၃၁၂	၁,၁၃၆,၈၅၉	၁,၂၇၃,၆၅၅	၁,၄၂၄,၆၈၈

အရင်းအမြစ် : ITC Trade Map

နောက်ဆက်တွဲ (ခ)

၂၀၂၂ - ၂၀၂၃ ခုနှစ် (၃၁-၃-၂၀၂၃) ထိ ပဲတီစိမ်းနှင့် မတ်ပဲ (မိုး/ဆောင်း) စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုစာရင်း (တင်း/ဧက)

ရေတွက်ပုံ - တင်း

စဉ်	တိုင်း/ပြည်နယ်	စိုက်ဧရိယာ		ရိတ်သိမ်းဧရိယာ		အထွက်နှုန်း		အထွက်	
		ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ	ပဲတီစိမ်း	မတ်ပဲ
၁	နေပြည်တော်	၅၂,၄၆၁	၅၆,၁၄၄	၅၂,၄၆၁	၅၄,၉၉၀	၁၄.၆၃	၁၈.၀၀	၇၆၇,၅၂၃	၉၈၉,၇၁၇
၂	ကချင်	၁,၁၉၁	၇၂	၁,၁၉၁	၇၂	၁၀.၅၅	၁၂.၀၃	၁၂,၅၆၄	၈၆၆
၃	ကယား	၁,၄၃၁	၃၅၂	၁,၄၃၁	၃၅၂	၁၁.၆၈	၁၁.၂၂	၁၆,၇၁၀	၃,၉၅၁
၄	ကရင်	၆၇,၉၅၇	၁,၆၄၅	၆၇,၉၅၇	၁,၆၄၅	၁၈.၂	၁၅.၉၄	၁,၂၃၆,၇၀၁	၂၆,၂၁၅
၅	ချင်း	၂၃၀	၁၈	၂၃၀	၁၈	၁၀.၆၉	၁၀.၅	၂၄၅၉	၁၈၉
၆	စစ်ကိုင်း	၅၇၅,၃၆၅	၁၇၃,၃၄၇	၅၇၅,၃၆၅	၁၇၃,၃၃၃	၁၆.၃	၁၆.၄၉	၉,၃၇၈,၄၉၃	၂,၈၅၉,၀၄၈
၇	တနင်္သာရီ	၇၉	၄၆၂	၇၉	၄၆၂	၅.၇	၇.၈၃	၄၅၀	၃,၆၁၇
၈	ပဲခူး	၈၅၇,၁၈၂	၁,၀၁၂,၉၁၆	၈၅၇,၁၈၂	၁,၀၁၂,၉၁၆	၂၀.၄၂	၂၀.၁၇	၁၇,၅၀၆,၇၃၈	၂၀,၄၃၂,၀၉၃
၉	မကွေး	၄၃၈,၆၂၃	၂၁,၇၆၃	၄၃၇,၁၇၅	၂၁,၇၆၃	၁၀.၂၁	၁၃.၀၈	၄,၄၆၃,၇၄၈	၂၈၄,၇၂၁
၁၀	မန္တလေး	၂၉၀,၆၄၃	၁၅,၁၅၉	၂၉၀,၄၃၁	၁၅,၁၅၉	၁၁.၂၅	၁၂.၈၆	၃,၂၆၆,၈၉၂	၁၉၄,၉၀၂
၁၁	မွန်	၄၅,၃၃၄	၆,၉၁၄	၄၅,၃၃၄	၆,၉၁၄	၁၅.၆	၁၄.၅၃	၇၀၇,၁၁၃	၁၀၀,၄၄၃
၁၂	ရခိုင်	၂,၀၂၃	၂၁,၀၉၁	၂,၀၂၃	၂၁,၀၉၁	၁၂.၅	၁၄.၂၇	၂၅,၂၉၇	၃၀၀,၉၉၃
၁၃	ရန်ကုန်	၃၅၈,၈၃၃	၄၀,၉၁၇	၃၅၈,၈၃၃	၄၀,၉၁၇	၁၅.၁၂	၁၆.၃	၅,၄၂၅,၀၇၄	၆၆၇,၁၁၆
၁၄	ရှမ်း	၁၁,၁၉၀	၇၁၇	၁၁,၁၉၀	၇၁၇	၁၆.၈	၁၈.၈၃	၁၈၇,၉၅၆	၁၃,၅၀၁
	ရှမ်း(တောင်)	၄,၃၂၅	၇၅	၄,၃၂၅	၇၅	၁၃.၃	၁၆.၄၉	၅၇,၅၁၈	၁,၂၃၇
	ရှမ်း(မြောက်)	၆,၈၆၅	၆၄၂	၆,၈၆၅	၆၄၂	၁၉.၀၀	၁၉.၁	၁၃၀,၄၃၈	၁၂,၂၆၄
	ရှမ်း(အရှေ့)	-	-	-	-	-	-	-	-
၁၅	ဧရာဝတီ	၂၆၂,၅၀၄	၉၈၆,၂၂၈	၂၆၂,၅၀၄	၉၈၆,၂၂၈	၁၇.၂၆	၁၆.၁၁	၄,၅၃၁,၁၀၃	၁၅,၈၈၄,၅၉၀
ပြည်ထောင်စုချုပ်		၂,၉၆၅,၀၄၆	၂,၃၃၇,၇၄၅	၂,၉၆၃,၃၈၆	၂,၃၃၆,၅၇၇	၁၆.၀၄	၁၇.၈၇	၄၇,၅၂၈,၈၂၁	၄၁,၇၆၁,၉၆၂

အရင်းအမြစ် : လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန မှတ်ချက်။ ၁ ဟက်တာ = ၂.၄၇ ဧက

၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးဈေးကွက် နှစ်အလိုက်၊ လအလိုက် ပဲတီစိမ်းဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုအခြေအနေ

ရေတွက်ပုံ - ကျပ်/တင်း

လ	၂၀၁၈			၂၀၁၉			၂၀၂၀			၂၀၂၁			၂၀၂၂		
	ရန်ကုန်		မန္တလေး	ရန်ကုန်		မန္တလေး	ရန်ကုန်		မန္တလေး	ရန်ကုန်		မန္တလေး	ရန်ကုန်		မန္တလေး
	ပဲတီရွှေဝါ	ပဲတီရွှေဝါ	အညာ	ပဲတီရွှေဝါ	ပဲတီရွှေဝါ	အညာ	ပဲတီရွှေဝါ	ပဲတီရွှေဝါ	အညာ	ပဲတီရွှေဝါ	ပဲတီရွှေဝါ	အညာ	ပဲတီရွှေဝါ	ပဲတီရွှေဝါ	အညာ
ဇန်	၂၇,၉၀၀	၃၃,၆၆၇	၂၅,၃၄၄	၃၅,၂၉၀	၃၅,၅၀၀	၃၂,၇၀၀	၃၉,၉၀၀	၄၀,၅၈၉	၃၅,၆၃၃	၄၄,၆၈၃	၄၂,၃၂၆	၄၀,၀၁၃	၅၃,၆၈၀	၃၆,၁၀၀	၃၇,၉၅၃
ဖေ	၂၈,၉၀၀	၃၁,၀၅၆	၂၄,၄၄၄	၃၆,၂၇၅	၄၁,၂၉၂	၃၃,၁၁၁	၃၈,၇၅၀	၃၉,၈၃၃	၃၂,၃၄၇	၄၃,၇၀၀	၄၃,၆၆၇	၃၈,၇၀၈	၄၆,၉၄၆	၄၀,၀၀၀	၃၄,၃၃၃
မတ်	၂၉,၈၂၅	၃၃,၈၃၃	*	၃၅,၄၃၈	၄၀,၈၇၅	၃၂,၅၀၀	၃၆,၂၇၅	၃၅,၄၇၂	၃၂,၉၇၈	၄၄,၂၈၈	၃၈,၂၂၂	၃၄,၁၃၃	၅၂,၅၅၉	၄၅,၀၀၀	၃၆,၄၁၇
ဧပြီ	၂၉,၅၁၃	၃၄,၄၇၂	၃၄,၁၁၁	၃၄,၉၁၇	၄၀,၀၀၀	၃၇,၀၂၈	၃၅,၇၄၂	၄၀,၁၉၅	၃၅,၂၅၀	၄၄,၆၈၃	၃၃,၇၅၉	၃၃,၀၀၀	၅၀,၈၈၄	၄၆,၆၆၇	၄၁,၄၃၃
မေ	၃၁,၇၃၀	၃၉,၂၂၂	၃၉,၅၅၆	၃၇,၄၇၀	၃၉,၁၀၀	၃၈,၅၀၀	၃၈,၈၂၅	၃၉,၂၁၃	၃၇,၅၈၃	၃၇,၇၉၅	၃၆,၅၄၂	၃၄,၀၁၃	၅၂,၅၅၉	၄၉,၁၆၇	၄၇,၄၁၇
ဇွန်	၃၅,၆၇၅	၄၃,၁၆၇	၃၃,၀၃၇	၃၇,၃၈၈	၃၅,၅၀၀	၃၄,၃၆၁	၃၇,၈၂၉	၃၉,၃၃၃	၃၆,၁၉၄	၄၁,၀၄၁	၃၇,၃၉၅	၃၃,၈၀၄	၅၂,၅၅၉	၅၁,၃၃၃	၄၆,၃၃၃
ဇူလိုင်	၃၅,၆၇၅	၃၅,၀၀၀	၃၁,၃၃၃	၃၈,၃၁၀	၃၆,၈၃၃	၃၃,၅၇၈	၃၇,၉၂၀	၃၉,၈၇၅	၃၄,၉၇၈	၄၁,၇၂၉	*	၂၉,၇၀၀	၅၄,၁၃၄	၅၂,၀၀၀	၄၇,၅၃၃
ဩဂုတ်	၃၃,၆၁၀	၃၅,၀၀၀	၂၆,၉၁၁	၃၇,၀၇၅	၃၈,၀၀၀	၃၂,၃၀၆	၄၀,၅၂၅	၄၀,၂၉၂	၃၆,၇၇၈	၄၄,၂၉၁	*	၃၀,၀၀၀	၅၅,၈၀၅	*	၄၉,၅၈၃
စက်	၃၅,၇၂၅	၃၅,၀၀၀	၂၈,၆၆၁	၃၇,၂၅၀	၃၈,၀၀၀	၃၃,၅၈၃	၄၀,၇၆၀	၃၉,၈၀၆	၃၇,၃၇၈	၄၄,၂၉၁	*	၃၇,၆၀၇	၆၈,၆၀၅	*	၅၄,၃၃၃
အောက်	၃၅,၉၆၃	၃၅,၀၀၀	၂၉,၂၁၁	၃၆,၈၀၀	၃၈,၀၀၀	၃၃,၈၂၂	၄၁,၁၅၀	*	၃၉,၅၉၇	၄၄,၂၉၁	*	၄၆,၆၆၆	၆၃,၉၇၆	*	၄၇,၅၀၀
နို	၃၆,၂၆၃	၃၅,၀၀၀	၃၀,၈၃၃	၃၉,၅၀၀	၃၈,၀၀၀	၃၅,၁၉၄	၄၁,၇၀၀	*	၄၁,၂၂၉	၅၀,၈၈၄	*	၄၀,၀၁၃	၅၉,၁၁၉	*	၄၇,၅၀၀
ဒီ	၃၄,၉၅၀	၃၅,၀၀၀	၃၂,၇၉၂	၃၉,၇၈၈	၃၈,၇၂၂	၃၇,၅၅၆	၄၃,၁၇၀	၄၄,၂၇၈	၄၂,၆၃၃	၅၄,၃၂၃	*	၄၀,၇၅၅	၅၈,၀၅၉	*	၄၆,၈၆၇
ပျမ်းမျှ	၃၂,၉၇၇	၃၅,၄၅၁	၃၀,၅၆၇	၃၇,၁၂၅	၃၈,၃၁၉	၃၄,၅၂၀	၃၉,၃၇၉	၃၉,၈၈၉	၃၆,၈၈၂	၄၄,၆၆၇	၃၈,၆၅၂	၃၆,၅၃၃	၅၅,၇၄၀	၄၅,၇၅၂	၄၄,၇၆၇

အရင်းအမြစ် : စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ ၂၀၂၁နှင့်၂၀၂၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်ဈေးကွက်ဈေးနှုန်းများသည် MOC မှရယူထားပါသည်။(*) ဈေးနှုန်းမရရှိပါ။

မှတ်ချက်။ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးဈေးကွက်တို့တွင် ၃ တင်း (၅၆.၂၅ ပိဿာ) ဝင်အိတ်ဈေးနှုန်းများဖြင့် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားလျက်ရှိသော်လည်း တစ်တင်းဈေးနှုန်းများဖြင့် တွက်ချက် ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်ထိ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးဈေးကွက် နှစ်အလိုက်၊ လအလိုက် မတ်ပဲဈေးနှုန်းပြောင်းလဲမှုအခြေအနေ

ရေတွက်ပုံ - ကျပ်/တင်း

လ	၂၀၁၈		၂၀၁၉		၂၀၂၀		၂၀၂၁		၂၀၂၂	
	မတ်ပဲ		မတ်ပဲ		မတ်ပဲ		မတ်ပဲ		မတ်ပဲ	
	ရန်ကုန်	မန္တလေး	ရန်ကုန်	မန္တလေး	ရန်ကုန်	မန္တလေး	ရန်ကုန်	မန္တလေး	ရန်ကုန်	မန္တလေး
ဇန်	၁၇,၇၅၆	၁၈,၃၀၀	၂၃,၁၇၆	၂၃,၄၁၁	၃၆,၅၅၄	၃၄,၆၇၈	၃၁,၁၉၉	၃၀,၇၄၄	၄၀,၁၃၈	၄၂,၄၁၇
ဖေ	၁၇,၃၀၆	၁၆,၄၁၇	၁၉,၈၈၉	၂၁,၀၆၉	၃၂,၂၇၃	၃၁,၅၉၇	၃၈,၂၈၇	၂၉,၂၆၄	၄၀,၇၆၈	၃၉,၅၀၀
မတ်	၁၅,၅၅၈	၁၄,၈၇၅	၂၁,၉၁၄	၂၂,၉၁၇	၂၈,၃၁၁	၂၈,၆၆၇	၃၄,၃၄၉	၂၆,၀၂၂	၄၆,၉၃၀	၄၅,၅၈၃
ဧပြီ	၁၄,၇၅၈	၁၄,၀၄၂	၂၄,၄၁၉	၂၄,၆၁၁	၃၀,၈၁၈	၃၀,၈၃၃	၃၁,၁၉၉	၂၇,၅၅၆	၄၅,၈၇၉	၄၆,၃၃၃
မေ	၁၅,၂၂၀	၁၃,၈၀၀	၂၇,၂၀၀	၂၆,၃၆၇	၃၀,၈၅၀	၂၉,၈၆၁	၂၈,၉၃၆	၃၁,၂၆၃	၄၇,၂၄၂	၄၆,၂၆၇
ဇွန်	၁၃,၉၇၁	၁၅,၈၀၆	၂၇,၈၄၉	၂၆,၅၅၆	၃၁,၃၄၀	၃၁,၀၈၃	၃၅,၁၃၇	၃၄,၉၀၀	၅၀,၈၈၄	၅၀,၆၆၇
ဇူလိုင်	၁၃,၉၇၁	၁၃,၂၇၁	၂၆,၂၁၀	၂၆,၀၅၆	၃၀,၉၇၇	၃၁,၁၈၉	၃၆,၁၂၀	၃၅,၅၈၃	၅၂,၁၃၈	၅၁,၂၀၈
ဩဂုတ်	၁၃,၇၈၃	၁၃,၈၂၂	၂၄,၅၈၂	၂၄,၅၉၇	၃၀,၆၈၁	၃၁,၁၃၉	၄၄,၆၈၀	၄၄,၁၆၇	၆၀,၇၅၂	၅၉,၇၅၀
စက်	၁၅,၈၀၇	၁၅,၅၁၄	၂၄,၅၁၀	၂၄,၇၅၀	၃၁,၃၈၁	၃၂,၅၃၃	၄၄,၁၉၂	၄၉,၈၅၅	၆၅,၄၅၂	၆၄,၈၃၃
အောက်	၁၉,၃၅၉	၁၉,၅၄၄	၂၉,၄၁၈	၂၆,၈၇၈	၃၆,၇၁၆	၃၉,၁၃၉	၄၄,၁၉၂	၅၂,၅၀၀	၅၈,၂၆၇	၅၇,၀၀၀
နို	၂၈,၈၄၉	၂၈,၇၇၈	၃၇,၅၆၀	၃၂,၄၁၇	၃၅,၀၈၉	၃၈,၃၃၃	၆၀,၉၂၃	၄၃,၃၇၅	၅၈,၈၆၂	၅၇,၆၆၇
ဒီ	၂၅,၅၅၉	၂၃,၂၅၀	၃၃,၈၂၄	၃၂,၂၅၀	၃၂,၃၀၈	၃၃,၇၆၇	၄၅,၁၇၅	၄၁,၆၃၃	၅၇,၈၂၇	၅၅,၈၃၃
ပျမ်းမျှ	၁၇,၆၆၀	၁၇,၂၈၅	၂၆,၇၁၃	၂၅,၉၉၀	၃၂,၂၇၅	၃၂,၇၃၅	၃၉,၅၃၂	၃၇,၂၃၉	၅၂,၀၉၅	၅၁,၄၂၂

အရင်းအမြစ် : စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊ ၂၀၂၁နှင့်၂၀၂၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်ဈေးကွက်ဈေးနှုန်းများသည် MOC မှရယူထားပါသည်။

မှတ်ချက်။ - ရန်ကုန်ဈေးကွက်တွင် မက်ထရစ်တန်ဈေးနှုန်းများဖြင့် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားလျက်ရှိသော်လည်း တစ်တင်းဈေးနှုန်းများဖြင့် တွက်ချက်ဖော်ပြထားပါသည်။
- မန္တလေးဈေးကွက်တွင် ၃ တင်း (၆၀ ပိဿာ) အိတ်ဈေးနှုန်းများဖြင့် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားလျက်ရှိသော်လည်း တစ်တင်းဈေးနှုန်းများဖြင့် တွက်ချက်ဖော်ပြထားပါသည်။